

Lördag

Nya Åland

25 AUGUSTI 2007 NR 187 PRIS 1,20 €

Han får böta 20.000 euro

NYHETER. Den nyinflyttade mariehamnaren **Hans Ahl** missade en 30-skylt på Neptunigatan. Nu har tingsrätten dömt honom att betala 20.050 euro i fortkörningsböter.

– Det är oproportionerligt höga böter, säger han.

Hans Ahl är kritisk till skyltningen i området.
– Jag tycker inte att den uppfyller normala krav.

SIDAN 4

Rattfyllorna ökar

4,5 promille är nytt åländskt "rekord"

NYHETER. Vid 4,0 promille ligger de flesta livlösa. Ändå lyckades en yngling i 25-årsåldern förra helgen åka fast för rattfylla med 4,5 promille i utandningsluften och därmed slå tveklöst ärofyllt rekord på Åland.

Men han är långt ifrån den enda som åker fast för grovt rattfylleri. Antalet har ökat rejält de senaste åren och redan nu är man uppe i nästan samma siffror som i fjol, trots att året långt ifrån

är till ända. För den som döms för grovt rattfylleri, väntar obligatorisk kurs i alkoholkunskap och trafikbeteende och godkända blodprover för att få tillbaka körkortet. Metoden finns bara på Åland, inte i övriga Finland.

– Innan trodde jag man kunde svettas ut spriten ur kroppen, men nu vet jag att man inte kan påverka den tid det tar för kroppen att förbränna alkohol, säger en man som i fjol dömdes för

grovt rattfylleri och nu gått både kurs och uppvisat godkända blodprover – och minskat sitt drickande.

Obligatorisk alkohol för dömda rattfyllerister också på Åland ser ut att kunna bli verklighet så småningom.

– Det förs diskussioner om saken, säger trafik-säkerhetskonsulent **Satu Silvennoinen**.

SIDORNA 2-3

Fortsätter som ÅAB- vd

NYHETER. **Peter Grönlund** (bilden) fortsätter tills vidare som vd för Ålandsbanken, trots att han egentligen skulle ha gått i pension i höst. Bankens styrelse har inte kunnat hitta någon efterträdare, trots stora ansträngningar, och har bett Grönlund sitta kvar tills en ny vd har utsetts.

– Det innebär att jag inte ställer upp i lagtingsvalet i höst, något som jag hade gjort annars, meddelar han.

SIDAN 5

Delar tema. Författaren Agneta Ulfsäter-Troell och regissören Jan Troell gör bok, respektive film, på samma tema. Foto: YOHANNA TROELL

Bok från PQR blir också film

KULTUR. Agneta Ulfsäter-Troell ger inom kort ut sin andra bok på åländska PQR-kultur. "Att människan levde - Maria Larssons eviga ögonblick", heter släktkrönikan. I centrum står en arbetarkvinna som år 1900 vinner en kamera på ett lotteri. **Jan Troell** är samtidigt mitt uppe i arbetet med en ny film på samma tema. Filmen klipps som bäst och skall ha premiär om ett år. I rollerna ses en hel rad kända skådespelare, bland dem **Mikael Persbrandt**, **Maria Lundqvist**, **Amanda Ooms** och **Maria Hiskanen**.

– Det känns fantastiskt, säger Agneta Ulfsäter-Troell till Nya Åland med anledning av boken och berömmar PQR och **Ben Johans** som hon kallar "en ovanlig förläggare".

SIDAN 11

På besök hos IFK:arna

SPORT. Sedan en tid tillbaka delar **Jani Lyy-ski** lägenhet med **Johan** och **David Carlsson**. – Vi har jätligt roligt tillsammans, säger Jani.

I dagens tidning visar killarna upp lägenheten för Nya Ålands läsare. SIDORNA 16-17

Full koll. En lös hund kan gott möta andra hundar och människor – förutsatt att den har tränats på att vända sig till sin matte/husse i stället för till dem som kommer i möte. Tanja Rönnberg, som driver hundskola, visar med dalmatinern Wilma. Foto: JONAS EDSVIK

Lydig hund utan koppel

REPORTAGE. Visst går det att lära en hund att inte springa fram till andra hundar eller människor även om den inte är kopplad.

– Tricket är att träna hunden i att vända sig till matte eller husse och "fråga" vad de vill att hunden ska göra, säger **Tanja Rönnberg** som driver Wilmas hundskola i Mariehamn Norrböle.

Hon visar med dalmatinern Wilma, fyra år.

Wilma följer Tanjas hand, och handen visar att hon ska gå vid mattes vänstra sida. Det har krävts mycket träning – och en hel del godis – för att få önskat resultat.

Beröm och belöning. Tydliga signaler och konsekvens i uppfostran. Och tålmod i massor – i synnerhet om hunden är av en mera egensinnig ras.

– Jag litar på Wilma. Men jag glömmer aldrig att hon är en hund, beskriver Tanja sitt förhållningsätt till sin fyrbenta vän.

Tanja och Wilma visar hur det går till att få – och bli – en streetsmart hund.

SIDORNA 12-13

familjen

6

Kristina "Bojan" Hansen i Mariehamn fyller 70 år på måndag och i dag träffas hon i pratstunden.

kultur

10

Projektleddare **Anita Husell-Karlström** har lett arbetet med kulturinventeringen i skärgården. Nyan har träffat henne.

reportage

14

Lotta Kärkkäinen berättar om sitt hjärtas land Italien i dagens tidning när hon intervjuas som "Sommargäst".

nöje

22

I november gästar **Pontus Enhörning** Hotell Arkipelags stand-up scen. Vilka andra komiker som också bokats kan du läsa på Nöje.

"Vissa kallar det paradiset" www.sodero.ax

**Söderö
Stugby**

0,2

Den första alkoholeffekterna märks. Lätt värmekänsla. Märkbar hämningsslösanhet - lättare att prata. Förstår tydligt att det är olämpligt att köra i trafiken, att det inte går att framföra ett fordon på ett helt betryggande sätt.

0,5

Minskad precision i rörelser. Upprymdhet. Psykiska spänningstillstånd släpper. Ansvarskänslan minskar

1,0

Lätt sluddrighet. Klart förlängd reaktionstid. Försämrade muskelkontroll som gör det svårt att gå stadigt. Svårt att kontrollera känslor. Vill inte dricka mera. Obehagligt kraftig berusning.

1,5

Packad, raglar och ramlar omkull. Balanssinnet i hög grad påverkat. Sinnesrubbingar.

2,0

Svårt att prata och gå upprätt. Dubbelseende. De som döms för grovt rattfylleri har ca 2,2 promille i genomsnitt och många av dem kände sig nyktra vid den promillenivån.

3,0

Uppfattar inte det som händer och sker, på gränsen till medvetslöshet.

4,0

Dödlig alkoholförtäring.

Källa: Svenska kriminalvårdens hemsida Drogskivan.

Så känner sig de flesta vid olika promille

Värsta rattfyllan på Åland

I helgen åkte en man i 25-års åldern fast för rattfylla – med 4,5 promille i utandningsluften. Gränsen för grovt rattfylleri går betydligt lägre än så – vid 1,2 promille. Enligt förra polismästaren Björn Andersson är detta troligen det högsta som någonsin uppmätts på Åland.

– Det är mycket allvarliga siffror, normalt är det livshotande med så hög promillehalt. I det stadiet har hjärnan ungefär samma kapacitet som en huggorm, säger Kalle Fagerlund vid A-Kliniken.

Rattfyllerist blåste 4,5 promille

■ En biltförare som stoppades av polisen i korsningen landsväg 1-Marbyvägen i lördags är misstänkt för grovt rattfylleri. Blåsprovet visade 4,5 promille. Grovt rattfylleri är också rubriceringen när det gäller en annan förare som stoppades på Västra utfarten i Mariehamn samma dag. Då visade blåsprovet 1,74 promille.

En normal människa är ganska berusad redan vid 1,0 promille. Att man överhuvudtaget lyckas hitta ratten på en bil när man har så mycket som 4,5 promille i kroppen tyder på att man redan under en lång tid vant sin kropp vid stora mängder alkohol.

– Klarar man av att så mycket som gå om man har 4,5 promille i blodet betyder det att man utvecklat mycket hög tolerans mot alkohol. Enkelt sagt fungerar det så, att om man är stor alkoholkonsument byggs nervcellerna om för att tåla större mängder alkohol än normalt. Och klarar man av att dricka så mycket, är man redan gravt alkoholiserad, förklarar Kalle Fagerlund, konsultläkare vid A-Kliniken på Åland.

Att man, som den unge mannen som i helgen, påträffas bakom ratten med 4,5 promille hör inte till vanligheterna på Åland.

– Utan att ha svart på vitt på saken vågar jag nog påstå att det rör sig om åländskt rekord – ett rekord jag inte rekommenderar att man försöker slå, säger före detta polismästare Björn Andersson, i dag enhetschef för polisärenden.

Livshotande

De flesta människor överlever

inte så höga nivåer som 4,5 promille.

– Gränsen mellan liv och död går vanligen vid 4,0–4,5 promille för en fullvuxen man, för en kvinna något lägre, säger Kalle Fagerlund.

Det allra högsta som någonsin uppmätts på Åland är 6,7 promille.

– Det är extremt högt, men tack och lov var det åtminstone inte i samband med trafik.

Om man kan tala om rekord i det här sammanhanget, ligger världsrekordet på omkring 11 promille.

– Det var en dansk som för ett antal år sedan försökte ta livet av sig med alkohol, men överlevde den ofattbara mängden till trots.

Går på reptilhjärnan

Det som händer i kroppen när man intagit så mycket alkohol, är att man drabbas av andningsförlamning.

– Alkoholen slår helt enkelt ut hjärnan, som därmed slutar fungera och skicka ut nödvändiga signaler, som till exempel impulser som gör att man andas, säger Kalle Fagerlund.

Det innebär att en människa med 4,5 promille i blodet inte fungerar normalt, på flera sätt.

– Nej, då går man nog bara på reptilhjärnan, eller förlängda mären. Man fungerar ungefär som en huggorm och saknar all känsla för sin omgivning. Det är på sådana här nivåer större delen av de allvarliga våldsbrotten sker. Det är då folk till exempel kan ta livet av sina barn, helt enkelt för att man tappat sitt omdöme och sina känslor.

– Tack och lov slocknar de flesta innan de fått i sig så mycket alkohol och kommer aldrig så långt som till en bil, som i det här fallet.

Rattfyllerierna ökar

Det hör visserligen inte till vanligheterna att en så pass alkoholpåverkad person som den i helgen påträffas vid ratten, men fortfarande åker flera personer i veckan fast för både rattfylleri och grovt rattfylleri här på Åland. Förra året tog man fast 129 personer och i år har hittills, med över fyra månader kvar av året, 110 personer åkt fast för rattfylleri.

– Det ökar stadigt. Vi har också flera fall av grovt rattfylleri i veckan och det är alldeles för mycket. Så sent som i tisdags var det två personer som greps med omkring 1,5 promille, och den ena tog vi fast vid middags-

tid. Därtill är det allt fler som har nivåer över 3 promille, säger **Eva Fellman** vid polisen.

Att alkoholkonsumtionen i landet stigit, bekräftas av uppgifter från FNB. På 1970-talet konsumerade vi omkring 5 liter ren sprit per person och år. I dag ligger årskonsumtionen på 11 liter.

– Den här tendensen är mycket olycklig och det är dags att ta itu med det på allvar.

Nolltolerans

Att alkoholkonsumtionen i landet ökar, syns också i trafiken och gränsen för rattfylleri som i Finland går vid 0,5 promille, anser Kalle Fagerlund alldeles för hög.

– Alkohol är en substans som påverkar omdömet. Vid 0,5 promille är omdömet redan påverkat och för de flesta är också körförmågan därmed nedsatt.

– Eftersom nuvarande gräns innebär att man kan dricka en del och ändå köra bil, skickar man dels fel signaler och dels leder det till att folk sitter och försöker räkna ut hur mycket de kan dricka och ändå köra bil.

En sänkning till 0,2 promille enligt det rikssvenska systemet skulle enligt Kalle Fagerlund vara betydligt bättre.

Dömd rattfyllerist om den obligatoriska kursen: Det var

I augusti ifjol åkte en man i 60-årsåldern fast vid en blåskontroll och blåstestet visade 2,62 promille. Ett halvt år senare dömdes han för grovt rattfylleri och började i mars gå den obligatoriska kursen i alkoholkunskap och trafikbeteende.

– Det var helt klart en nosbränna.

dant man nog kände igen sedan tidigare, som till exempel vad lagen säger och så. Men andra delar innehöll information som var både ny och nyttig för mig, säger mannen som Nya Åland talat med.

– Tidigare trodde jag att det skyndade på alkoholförbränningen om man till exempel badade bastu eller joggade så man svettades rejält. Men det fick man lära sig att inte stäm-

mer. Vad man än gör förbränner kroppen inte mer än 7 gram i timmen, mer klarar våra organ inte att ta hand om. En flaska mellanöl innehåller 12 gram, så det är ju lätt att räkna ut vad det betyder.

Informationen om hur många hjärnor människan har och hur de fungerar, tyckte han också var lärorik.

– Vid höga promillehalter är det till slut bara den sista hjär-

nan som fungerar, den del som bara tar hand om våra mest väsentliga försvarsmekanismer – man fungerar ungefär som en reptil, och det är ganska skrämmande.

Också beskrivningen av hur alkoholen påverkar resten av kroppen, så som leverfunktion, blodtryck och liknande, var givande.

– Det nådde fram, säger han allvarligt.

För att få tillbaka körkortet, krävs att man uppvisar läkarintyg på att blodvärdena är godkända. Det första blodprovet han lämnade klarade gränserna. Det andra gick det lite sämre med.

– Det hade gått riktigt bra att hålla sig nykter, ända tills en god vän fyllde jämnt och hade stor fest. Men det inverkar också avskräckande att se hur fort värdena ändrades.

Det tredje provet var också bra och i dag har han fått temporärt körkort.

– Det gäller ett halvår, sedan måste jag ge blodprov igen och om det är okej räcker det med en gång i året. Hur länge jag måste ge blodprov vet jag inte. Förutom att han fick tillbringa mer tid på bussen, har domen och kursen lett till att mannen i dag dricker mycket mindre än innan.

Grovt rattfylleri. Är man osäker på om man är i körskick ska man inte köra bil. Att den yngling som i helgen blåste 4,5 promille vid en blåskontroll inte borde ha satt sig bakom ratten, torde de flesta vara överens om. Trots det ökar antalet grova rattfyllerier hela tiden.
Foto: ERKKI SANTAMALA

– Det innebär i princip nolltolerans och det gör att man inte lämnar utrymme för folk att börja räkna på det. Det är farligt gungfly att röra sig ute på och nolltolerans skulle innebära att folk inte behöver fundera en sekund på saken – dricker man alkohol, kör man inte.

– Att gränsen är 0,2 och inte 0,0 är bara säkerhetsmarginaler, så att man ska kunna ta lite hostmedicin eller äta en likörkaramell utan att åka fast för rattfylla. I praktiken innebär det nolltolerans.

Varför inte blåsa?

Många undrar varför man inte får komma in till polisen och blåsa om man är osäker på om man är i körskick eller inte.

– Det är ett beslut vi fattade för några år sedan av flera olika anledningar. Har man druckit ska man inte köra, och är man osäker så har man anledning att vänta några timmar, svarar Eva Fellman.

– Det är så billigt att åka taxi i dag, att det är värt det om man är osäker. Eller ta cykeln.

LINA ANTMAN
lina.antman@nyan.ax

Vad görs åt saken?

Vad gör man på Åland för att komma åt problemen med berusade personer som sätter sig bakom ratten? En hel del, faktiskt.

Bland annat tvingas den som döms för grovt rattfylleri gå en kurs och visa upp godkända blodprover för att få tillbaka körkortet, en möjlighet som inte finns på fastlandet.

Och för att förändra ungdomarnas inställning ordnar man i höst för första gången en obligatorisk kurs för elever på gymnasialstadiet.

Alkolås kan också bli en möjlighet inom en över-skålig framtid.

Årligen åker långt över 100 personer fast för rattfylla på Åland. För den som åker fast och blir dömd för grovt rattfylleri ryker körkortet och det får man inte tillbaka förrän efter att man, förutom den tid domstolen dömt körförbud för, uppfyller vissa krav. Samma sak gäller om man döms för vanligt rattfylleri mer än en gång.

– Först måste man gå en kurs i tre delar i alkoholkunskap och körbeteende. Det är obligatorisk närvaro på samtliga delar, säger trafiksäkerhetskonsulent Satu Silvennoinen.

Efter det forslas man vidare till A-kliniken, där man förutom kontakten också lämnar regelbundna blodprover.

– Man måste visa upp tre godkända prover och proven tas med minst en månads mellanrum. Först efter det kan man få tillbaka körkortet. Om det allmänna intrycket är att personen inte förbättrat sitt alkoholbeteende väsentligt, beviljas man endast tidsbundet körkort, säger Kalle Fagerlund, som jobbat vid A-kliniken i över tjugo år.

Proverna är så kallade alkoholmarkörer och de är mycket känsliga.

– Vi tar tre leverprover, plus vid behov ett alkoholspecifikt blodprov som ger närmare 100 procents säkerhet.

Få återbesökare

Experimentet med kurser för dömda rattfyllerister har ungefär sju år på nacken och erfarenheterna är goda.

– Visst händer det att det dyker upp någon som gått kursen innan, men för de flesta fungerar det nog som en väckarklocka, säger Satu Silvennoinen, som är ansvarig koordinator för kurserna.

Man ordnar 6–8 kurser per år och Kalle Fagerlund gissar att ungefär två av sex deltagare är kvinnor, resten män. De allra flesta är i fyrtioårsåldern, men både yngre och äldre förekommer också.

– Men man behöver faktiskt inte åka fast för rattfylla för att bli av med körkortet och hänvisas till kurs. Alkoholism är

– Man kan aldrig lita på att man vet hur man fungerar när man druckit alkohol eftersom omdömet är påverkat. Därför ska man inte köra bil om man druckit sprit, inte ens efter en öl, säger Kalle Fagerlund vid A-Kliniken.

Foto: JONAS EDSVIK

en sjukdom som läkare är förpliktade att anmäla och också andra kan göra det vid behov. Aktiva alkoholister har inte rätt att framföra fordon.

Användandet av alkolås har diskuterats flitigt de senaste åren.

– Min personliga åsikt är att alla som döms för grovt rattfylleri borde få obligatoriskt alkolås på bilen, säger Satu Silvennoinen.

I övriga Finland finns möjligheten, men än så länge inte på Åland.

– Men saken diskuteras redan inom arbetsgruppen för trafik-säkerhet och förhoppningsvis blir det verklighet också här så småningom.

Kurs för unga

I ett försök att kväva attityden till att köra berusad i sin linda, ordnar man nu för första gången en föreläsningsserie kring temat Nykter vid ratten.

– Vi ville nå ut till ungdomarna och informera om rattfylleriets konsekvenser och beslutade tillsammans med Stina Colérus vid utbildningsavdelningen att göra kursen till en obligatorisk del av undervisningen för de elever som just ”fyller körkort”, det vill säga andra årets studerande vid gymnasiet, säger Satu Silvennoinen, som är initiativtagare till föreläsningsserien.

Livslång baksmälla

Under kursen får eleverna lära sig hur alkoholen påverkar hjärnan, omdömet och koncentrationsförmågan. Man får även träffa mamman till en 13-årig pojke från Sverige som dog efter att ha blivit påkörd av en rattfyllerist och troligen kommer också en före detta rattfyllerist att delta.

– Vi vill lära eleverna att man helt enkelt inte kör bil alkohol- eller drogpåverkad, att det är farligt att sätta sig i en bil med en påverkad chaufför och dessutom lära dem våga hindra sina kompisar köra onyktra. Annars är risken för livslång baksmälla stor, det tror jag alla som varit med om en sådan situation men valt fel kan skriva under. (la)

ner. Dumt, men så var det.

Det är inte första gången han kört bil alkoholförvärdad, men det var första gången han åkte fast.

– Men jag hoppas det inte blir fler gånger. I dag tänker jag mig för på ett helt annat sätt och låter det gå rejält med tid innan jag kör efter att jag druckit. Förut kunde jag sätta mig i bilen efter att ha druckit tre öl och det räknade jag som under 0,5-

gränsen, men inte längre. För säkerhets skull.

Att man nu diskuterar möjligheten att sänka gränsen till 0,2 ser han enbart som positivt.

– Då lär man sig genast som ung att man inte kan köra när man druckit. Ens grundinställning formas i hög grad när man är ung, det är svårare för gamla rävar som mig att ändra inställning. Men jag försöker åtminstone! (la)

Pernilla och Tommy
eller IKEA och Åhléns

... varför inte kombinera?

WILLIAMS

I alla Williams paket ingår buss- och båtresa t/r med sjöfrukost.

Shoppingresa till Uppsala

Att shoppa är riktigt roligt, inte minst i Uppsala med alla butiker och unika stadsmiljöer. Häng med och njut av höstens mode!

Avresor 8/9, 13/10, 10/11, 6/12, 1 dag.
Priser: Vuxen 35€, u.17 år 18€.

Flytande båtmässan

Närmare 400 båtar och många aktiviteter utlovas när Stockholms Flytande Båtmässa på vackra Djurgården har femårsjubileum.

Avresa 1/9, 1 dag. Pris 69€/person. I priset ingår även entré till mässan och Gröna Lund.

Sound of Music

Tidernas mest älskade musikal, nu på Göta Lejon med Pernilla Wahlgren och Tommy Nilsson i huvudrollerna!

Avresor 6/10, 20/10, 1 dag. Pris: 103€/person. I priset ingår även teaterbiljett. Kom in så berättar vi om våra andra teaterresor!

Monster Jam i Globen

Upplev monstertruckar som klättrar, voltar, snurrar och vrålar i en fartfylld familjeshow.

Avresa 10/11, 1 dag. Pris: Vuxen 119€, u.17 år 90€. I priset ingår även entré till Pit Party och Monster Jam.

ECKERÖ LINJEN

I alla Eckerö Linjens paket ingår bil- och personbiljetter t/r med Eckerö Linjen. Hotellpaketen inkluderar även frukost på hotellet.

Vi har biljetterna!

Vi fixar biljetter till konserter, teater och andra evenemang runtom i Stockholm i samband med boende. Ring eller kom in och fråga för mer information.

Bad och relax i Södertälje

En äventyrlig badhelg för hela familjen. Bubbla lugnt i jacuzzin eller sätt rekord i vattenrutschen!

Pris: 2 vuxna + 2 barn 173€. I priset ingår även entré till Sydpoolens Äventyrsbad och överraskningar på hotellet för såväl barnen som de vuxna.

helt klart en väckarklocka!

– Visst tar jag en öl då och då, men inte alls på samma sätt som innan. Jag fick mig en rejäl tankeställare.

– Det har faktiskt varit svårare att försöka sluta röka än att hålla sig nykter! säger han och skrattar.

Varför körde du trots att du druckit?

– Mina cigaretter tog slut och affären skulle just stänga, så jag hade inte hunnit promenera

Ålandsresor
RESEBYRÅ

Dina resor bokar du hos Ålandsresor Resebyrå
Torggatan 2, tel. 28 040

Missade 30-skylden – fick böta 20.050 euro

Skyller på skyltar. Den här 30-skylden missade Hans Ahl och han får därför böta 20.050 euro. Han skyller missen på skyltningen i området. Foto: JONAS EDSVIK

När Hans Ahl kom körande på Neptunigatan i våras missade han 30-skylden. Den missen kostade honom drygt 200.000 kronor.

Nu kritiserar han skyltningen i Mariehamn. – Jag tycker inte att den uppfyller normala krav.

Ålands tingsrätt dömde i början av veckan Hans Ahl att betala 20.050 euro för att ha kört i 67-kilometer på 30-sträckan vid Idrottsgården. Han dömdes att betala 50 dagsböter för grovt äventyrande av trafiksäkerheten. Dessutom fick han fem månaders körförbud.

Att bötesbeloppet blev så

högt beror på att Hans Ahl, som verkar i fastighetsbranschen, år 2005 tjänade fyra miljoner kronor och hade en förmögenhet på 4,6 miljoner kronor.

– Jag tycker att man kan ifrågasätta domen. Det är oproportionerligt höga böter. Jag har aldrig tidigare blivit straffad för någon förseelse, säger Hans Ahl.

Kommer du att överklaga domen?

– Jag vet inte riktigt. Jag ska undersöka möjligheterna.

Svårt se skylten

Det var i mars månad som Hans Ahl kom körande norr-

ut på Neptunigatan med sin Chevrolet minibuss. Han säger att han missade 30-skylden som sitter strax före Idrottsgården och i skogspartiet där 30-zonen tar slut stod polisen med hastighetskameran.

Hans Ahl skyller det inträffade på skyltningen. 30-skylden sitter tillsammans med ett annat trafikmärke högt upp på en belysningsstolpe i närheten av en husvägg. Lite längre fram finns flera andra skyltar som kan förvilla.

– Jag är van vid den svenska skyltningen. Där sitter skyltarna på båda sidorna av vägen som dessutom smal-

nar av där det blir 30, säger Hans Ahl som tidigare i år flyttade till Mariehamn i samband med att han köpte en bostadsfastighet på Skeppargatan.

– Om det står en lastbil parkerad vid vägkanten så ser man inte skylten. Jag tycker inte att skyltningen uppfyller normala krav.

Ber om ursäkt

Hans Ahls böter har väckt stort intresse i Sverige. Bland andra Aftonbladet och Expressen har skrivit artiklar om händelsen. I Sverige är det maximala bötesbeloppet för fortkörning 4.000 kro-

nor. Böterna är oberoende av hur hög inkomst fartsyndaren har.

Vad tycker du om uppmärksamheten i media?

– Den är för stor. Jag har gjort mycket positivt, men det är inte lika intressant. Man kan fråga sig vad som är viktigt att belysa i samhället.

Kommer du att vara mer uppmärksam bakom raten framöver?

– Självklart. Jag ber om ursäkt för det som har hänt och skäms över att jag har betett mig på det här sättet.

ANDERS SIMS
anders.sims@nyan.ax
tfn 528 455

Glömska bakom inställt Getamöte

■GETA. Fullmäktige tvingades ställa in sitt möte i onsdags kväll eftersom bara fyra av nio ledamöter var närvarande. För beslutföret krävs att sex ledamöter är närvarande.

Ordförande **Dan-Johan Dahlblom** var en av dem som uteblev utan att meddela förhinder.

– Han glömde bort det, säger vikarierande kommundirektör **Håkan Lundberg**.

Enligt honom har man inte tvingats ställa in något fullmäktigemöte förut.

– Men det är sällan vi är helt fulltaliga.

Den 5 september ska Geta kommunfullmäktige göra ett nytt försök att fatta beslut. (as)

Fyra körde för fort

■Under torsdagen åkte fyra personer fast för fortkörning. I Jomala Björby körde en person 125 kilometer i timmen på 90-väg och fick körkortet indraget tio dagar, och i Godby åkte en person fast för att köra 93 kilometer i timmen på 70-väg.

I Jomala Ödkarby körde en förare 74 kilometer i timmen på 50-väg och en annan körde 103 kilometer i timmen genom mejerikorsningen i Jomala där maxhastigheten är 70 kilometer i timmen. Den senare blev av med körkortet tio dagar. (la)

Krock vid Stadshuset

■På torsdag eftermiddag kolliderade två personbilar vid infarten till Stadshuset. Ena bilföraren, som var på väg in på Stadshusets parkering, genade på infarten så att bilen krockade med det fordon som var på väg från parkeringen och ut på Torggatan.

Personerna klarade sig, men bilarna fick plåtskador. (la)

Jobb i Åbo för åklagare Budd

Vikarierande landskapsåklagare Jens-Erik Budd har fått ordinarie jobb som åklagare i Åbo från och med oktober.

Det betyder att Åland efter det bara har en vikarierande åklagare på jobb, åtminstone under en tid.

Jens-Erik Budds nya titel blir häradsåklagare vid åklagarämbetet i Egentliga Finland. Tjänsten är en av dem som reserverats för svenskspråkiga åklagare.

På Åland har Budd vikarierat ledande landskapsåklagare **Roger Eriksson** som är tjänstledig

för lagtingsuppdrag. Han har för avsikt att kandidera till lagtingsvalet i oktober. Om han blir invald återvänder han inte till åklagarjobbet under mandatperioden.

Den andra ordinarie åklagaren **Karl-Johan Nyholm** är som bäst tjänstledig för att vikariera som bevakningschef vid tullen. Vikariatet pågår till februari nästa år medan ordinarie tjänsteinnehavare **Camilla Hägglund** jobbar som polischef.

Nyholm vikarieras av **Frida Ljungström** som nu har knappt fyra månader bakom sig som åklagare.

Hur blir det nu på Åland, statsåklagare Christer Lundström?

– Utnämningen av Budd leder naturligtvis till att det kommer någon annan till Åland i stället. Just nu har han semester och vi har inte haft tillfälle att diskutera med honom.

Kan det bli så att han börjar senare än 1 oktober i Åbo?

– Det måste vi först diskutera med honom.

Lundström tycker inte att läget är speciellt oroande.

– Jag är övertygad om att vi hittar en lösning. (ao)

Fängelse för grov rattfylla

Två personer har i veckan dömts för grovt rattfylleri efter att ha kört bil med 2,01 respektive 1,69 promille alkohol i blodet.

Båda får villkorliga fängelsedomar.

Personen med den högre promillehalten får 60 dagars villkorligt fängelse, 40 dagsböter samt körförbud fram till och med april nästa år.

Det var i början av juni som polisen tog föraren som i förundersökningen har sagt att han nog framfört bilen, men att han inte har klara minnesbilder.

Den andra föraren som döms togs av polisen när hon körde av vägen i Finström i mars månad. Hon har därför gjort sig skyldig till både grovt rattfylleri och äventyrande av trafiksäkerheten. Med i bilen fanns också en passagerare.

För brotten döms föraren till 40 dagars villkorligt fängelse, 40 dagsböter och körförbud fram till slutet av november i år.

ANDERS SIMS
anders.sims@nyan.ax
tfn 528 455

Minigolf och trafikanbud

■Vid Tekniska nämndens möte på onsdag kommer bland annat frågan om en minigolfanläggning i Mariehamn att diskuteras.

Nämnden kommer att ta beslut angående en ny anbudsförfrågan. Ärendet, som kom på remiss från Stadsstyrelsen, bordlades vid ett möte den 13 juni.

Fiskekojan anholder om förlängning av arrendekontraktet med staden för det markområde i Korrvik som bolaget arrenderar sedan 1988.

Tekniska chefen föreslår att avtalet förlängs i fem år mot ett arrende om 475 euro per år. Tekniska nämnden förväntas ta beslut vid sitt nästa möte.

Också anbud på kollektivtrafiken kommer att behandlas. Ärendet är konfidentiellt. (ak)

Peter Grönlund fortsätter som ÅAB- vd

Väljer bort lagtingsvalet

Peter Grönlund fortsätter som Ålandsbankens vd på styrelsens begäran, trots att han aviserade sin avgång vid stämman i våras.
– Det betyder att jag inte ställer upp i lagtingsvalet i höst, säger han.

Ålandsbankens styrelse meddelade börsen i går att **Peter Grönlund** stannar kvar på vd-posten tills en efterträdare har utsetts. Grönlund accepterade styrelsens begäran, framgår det i meddelandet.

Vid bankens stämma i våras berättade Peter Grönlund att han avgår med pension i höst. Så blir det alltså inte.

Krävdes det mycket övertalning?

– Jag hade ställt in mig på att kandidera i lagtingsvalet i höst och hade lagt upp planeringen efter det. Det avtal jag hade med banken gjorde det möjligt att gå i pension till valet, säger Peter Grönlund som fyller 59 om ett par veckor.

Efter några dagars betänketid sa han ändå ja till fortsatt bankjobb.

– Styrelsen ville att jag skulle fortsätta tills vidare eftersom man inte löst frågan om min efterträdare.

Eget val

Beslutet innebär att han inte kandiderar i valet i oktober. Han betonar att det var hans eget val – bankens styrelse hade inte krävt att han skulle välja det ena eller det andra. Under den pågående mandatperioden har han varit både bank- vd och lagtingsledamot för frisinnad samverkan.

– Jag har dubbelarbetat i fyra år. Under den tiden har jag inte blivit yngre. Arbetsmängden har inte minskat under åren på någotdera stället. Man måste inse sina begränsningar.

Enligt bolagsordningen kan en ÅAB- vd sitta på sin post tills han eller hon fyller 67.

Var det en uppoffring från din sida att tacka ja till fortsatt vd-jobb?

– Nej. Man måste göra sina val, och nu när jag har valt kommer jag att gå in för jobbet med full energi. Samtidigt har jag trivts med politiken och tyckt att det varit både intressant och lärorikt.

Vad säger partiet?

– Jag har inte pratat med någon

Sitter kvar. Ålandsbankens styrelse vill att vd Peter Grönlund fortsätter tills hans efterträdare har utnämnts. Efter några dagars betänketid tackade han ja, trots att det innebär att han säger nej till att kandidera i lagtingsvalet i oktober – något som han annars hade tänkt göra. Bilden togs i februari 2004 när han provsatt vd-stolen. Foto: JONAS EDSVIK

annan än ordförande **Johan Ehn**. Det är lika bra att han får uttala sig om det.

Bad honom fortsätta

Ålandsbankens styrelseordförande **Göran Lindholm** berättar att arbetet med att rekrytera en ny ÅAB- vd har pågått sedan i våras.

– Vi har anlitat en utomstående rekryteringsfirma som haft i uppdrag att scanna av marknaden i Helsingfors och Stockholm och också ålänningar i forskningringen för att hitta kandidater som kan uppfylla den kravprofil som vi har diskuterat i styrelsen.

Efter sommaruppehållet tog processen fart igen. Nyligen hölls ett uppföljningsmöte där

man konstaterade att det inte går i en handvändning att utse Peter Grönlunds efterträdare.

– Som kandidatsituationen ser ut så finns det uppsägnings-tider och karensregler för personer inom finansbranschen att ta hänsyn till. Därför bad vi Peter stanna kvar tills efterträdaren kan tillträda.

Hur snabbt kan det gå?

– Så snabbt som möjligt, givetvis. Att Peter valt bort lagtingsvalet är hans eget val.

”En übermensch”

Vilken är styrelsens kravprofil på nya vd:n?

– Önskelista kunde man lika gärna kalla det. Jag vill inte kommentera det desto närmare. Det gäller att hitta någon

som skapar den bästa profilen för banken och det mest lönsamma resultatet. En ”übermensch” helt enkelt, säger han och skrattar.

Ska den blivande vd:n ha bankerfarenhet?

– Det är en fördel. Det är väldigt många namn som har gått igenom och som fortfarande går igenom. Naturligtvis gäller det här också kandidater som bor på Åland.

Är du själv intresserad av vd-jobbet?

– Som sagt, jag vill inte kommentera det. Men jag har sagt tidigare att jag inte är någon kandidat.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax

Lång önskelista. Kravprofilen – eller önskelistan – på den nya vd:n är lång. – Bankerfarenhet är en fördel, säger styrelsens ordförande Göran Lindholm som själv inte kandiderar för vd-jobbet.

Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

Benn Haidari ger ut ny bok

Och ställer upp i valet i höst

Benn Haidari har många järn i elden just nu. På söndag skriver han kontrakt på boken ”Letter to my children”. Dessutom kandiderar han för liberalerna i höstens val.

Under många år hade Benn Haidari ingen muntlig kontakt

med sina två barn som bor i Paris. Istället skrev han brev till dem. Många brev. Nu har han samlat dem i en bok som förlaget Athena Press i London vill ge ut.

På söndag åker Haidari till London för att underteckna kontraktet. Tidigare har han gett ut en kokbok på samma förlag.

– När jag träffade min agent visade jag ett av breven. Han läste det och frågade om jag har fler.

I breven ryms allt från poesi, ord om livet och en fars

kamp för att få träffa sina barn till hur det är att leva på Åland.

Politiker

Efter London återvänder Haidari för att påbörja sin valkampanj inför valet. Han ställer upp för liberalerna.

– De har frågat mig många gånger och nu har jag sagt ja.

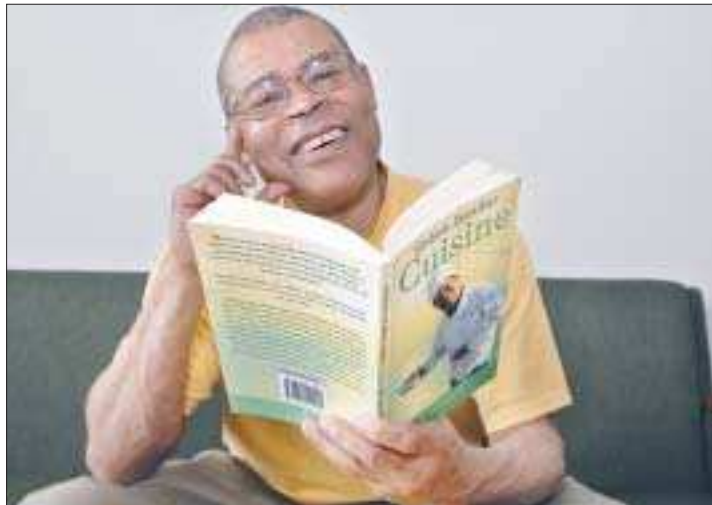
Integrationspolitiken är hans hjärtefråga. Liberalerna har visat ett intresse för hans synpunkter, berättar Haidari.

– Vi måste försöka att integrera våra invandrare och få dem att känna sig välkomna.

Ett konkret förslag han har är att en person på Arbetskraftsbyrån ska ha som uppgift att rekommendera invandrare till arbetsgivarna.

– 55 procent av utlänningarna här är arbetslösa. Inte på grund av att det inte finns arbete, för det gör det, utan för att företagarna inte vill anställa dem.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax

Författande politiker. Benn Haidari ger snart ut sin bok ”Letter to my children” på ett engelskt förlag. Dessutom ställer han upp för liberalerna i höstens val. På bilden visar han sin förra bok ”Modern Zanzibar Cuisine”. Foto: ERKKI SANTAMALA

Maj-Len Lindholm
Epost: majlen.lindholm@nyan.ax
Telefon: 528 449

familjen

Dagens namn
LOVISA, LOUISE

Vi firar 1-15 år

Hanna Påvals i Vårdö Töftö fyller 9 år i dag. Gratulerar gör mamma och pappa, Crille och Micke.

Simon Harju i Lemland Lemböte fyller 2 år i dag, den 25 augusti. Han gratuleras av mamma och pappa.

Lucas Danielsson på Ottefågelgränd i Jomala Kalmarnäs fyller 2 år i morgon söndag, den 26 augusti. Grattis gullungen önskar mormor, morfar och morbror Per.

Amelia Karlsson i Jomala Ytterby fyller 2 år i dag den 25 augusti. Moster och Justus gratulerar

Bättre service i Vikingterminalen

■ Ett förslag till ett nytt informationssystem för Vikingterminalen i Västerhamn har lämnats till staden och både stadskansliet och hamndirektören är positiva till förslaget. Om systemet kan införas förbättras servicen i terminalen. Systemet innehåller bland annat informationsskärmar och platser för internetanvändning. Hamndirektören föreslår att systemet införs. Hamnämnden ska diskutera saken på måndag, sedan går ärendet till stadsstyrelsen. (as)

Sean Salvador i Mariehamn fyller 11 år i morgon, den 26 augusti. Många grattiskramar från farmor.

DÖDA

Vår käre Börje Blomqvist

från Postad
* 01.10.1939
† 19.08.2007

I ljus och tacksamt minne bevarad av
maka, barn och barnbarn, syskon med familjer,
svärmor samt övrig släkt och vänner.

*Ej kan med ord jag skildra
Den sorg mig drabbat har
Ej mäktar jag beskriva
vad allt för mig Du var
Förhustens hela storlek
Jag inte fattat än
Vet blott att nu jag förlorat
Min allra bästa vän.*

Gunvor

*Du somnat så fridfullt och stilla
I sommarens ljuvliga tid.
Ej sjukdom nu mer
gör Dig illa
Vi önskar Dig vila i frid.*

**Stefan o. Marika
Sixten o. Britt
Lisbeth o. Stefan**

Tack käre Farfar och Morfar för allt.

**Tobias, Niklas o. Lars
Åsa o. Åke
Jonas o. Emma**

Jordfästningen äger rum i Hammarlands kyrka 1 september kl. 12.00. Avfärd från hemmet kl. 11.30. Därefter minnestund i Catharinagården vartill släkt och vänner vänligen inbjudes. Tänk på Cancerfonden.

PRATSTUNDEN

Tjugo år gammalt är körbärsträdet från 50-årsdagen. Nu ger det skön skugga över 60-årsbänken om Bojan så önskar. I morgon kompletteras idyllen med ett bord, då samlas Morellens vänner för att fira Kristina Hansens 70-årsdag. Foto: MAJ-LEN LINDHOLM

Under morellträdet krona...

— Inte gör jag någon större insats...

Så blygsamt beskriver hon sig själv och sitt liv, **Kristina Hansen**. Hon är anspråkslös när hon berättar om sig själv, men glad, mjuk och öppen till sin natur.

— Jag har mest levt genom **Göran** och allt han har gjort, menar hon.

Men kanske är det så att samma saker oftast intresserat och engagerat dem båda, att det varit naturligt och roligt för Bojan att ställa upp bakom honom och bidra på sitt sätt.

Alla vet att Bojan Hansen är en hängiven fotograf sedan unga år då hon jobbade i fotoateljé i Jakobstad. Tanken var också att hon skulle starta egen ateljé på Åland när hon efter giftermålet med sin Göran flyttade hit 1959.

— Min gamla ateljékamera lever än och jag är så stolt över att ha den kvar, berättar Bojan glatt.

Aven om Bojan inte blev yrkesfotograf har fotointresset alltid varit aktivt. Hon har frilansat för olika tidningar och har även fått dela med sig av sitt kunnande som fotolärare i högstadieskolorna och som kurslärare i Medis.

— Varje år gjorde jag också ett fotoalbum både till mina och Görans föräldrar, berättar hon. Där kunde de se allt vad vi varit med om under året.

Fakta/Kristina "Bojan" Hansen, 70 år

Namn: Ragnborg Kristina Hansen, f Westersund.

Född: den 27 augusti 1937 i Jakobstad.

Bor: i Mariehamn.

Yrke: pensionerad fotolärare, fotograf.

Familj: maken **Göran**, barnen **Anna Kristina "Tina"** och **Johan** med fru **Carina**, samt barnbarnen **Lina**, **Emma** och **Jonathan**.

Födelsedagen: firas med en enkel mottagning i Margaretagården klockan 13 till 16. Den som vill uppvakta får gärna göra en inbetalning till något välgörande ändamål.

Nu när bådas föräldrar är borta har hon fått dem tillbaka, ett 90-tal album våldokumenterat familjeliv.

Dyrbar tid

Eftersom Göran arbetade som föreståndare för Pålshöle skola i Finström bodde familjen där i 25 år.

— För oss var det en dyrbar tid, säger Bojan.

När handikappade dottern **Tina** föddes blev Kristina hemmamamma. Småningom fick hon möjlighet att också göra något utanför hemmet och hon blev den första utbildade handikappassistenten på Åland och jobbade därefter i många år som så kallat skolgångsbiträde bland annat i Pålshöle grundskola.

Hon älskade sitt arbete som fotolärare i högstadieskolorna, att jobba med ungdomar tycker hon är härligt.

— Det är så trevligt när ungdomar som varit mina elever

kommer och hälsar på!

Föreningen DUV på Åland har i makarna Hansens haft de verkliga stöttepelarna från starten. Under alla år som Göran varit föreningens ordförande har Bojan ständigt funnits med, bland annat som föräldrarådgivare.

— Jag ställer upp vid behov, i främsta hand för de äldre föräldrarna, berättar hon.

Andra gemensamma engagemang och intressen i familjen Hansen är scouting och segling. Likaså ett aktivt församlingsengagemang. Körsång och föreningsliv hör likaså till fritiden.

Målar och smidar

För sitt eget nöjes skull sitter hon och målar nu och då.

— När jag är ensam, det är litet kul det!

Hon skrattar gott och berättar om kul saker hon tycker om att göra. Som att smida till exempel.

— Silversmide är jätteroligt, just nu håller jag på med ett par örhängen, berättar hon.

Det var på 70-talet hon gick en smideskurs och sedan dess har smide varit en återkommande hobby. Men hon har också broderat och sytt mycket och vävt av farmors egenodlade och spunna lingarn. Att åstadkomma något vackert och trevligt med sin händer ger henne tillfredsställelse i vardagen.

Så är det den oregistrerade föreningen Morellens vänner. Ett gäng gamla vänner, huvudsakligen från Finström, som hållit ihop länge och skaffat sig trevliga traditioner som lever och binder samman.

Nu har Morellens vänner levt så länge att föreningens stora linneduk är välfylld med broderier av körbär för varje födelsedag och med namn av alla vännernas familjemedlemmar. Broderandet sköter Bojan förstås.

Några problem med att hitta på födelsedagspresenter till varandra har man inte i Morellens vänner. Efter 50-årsdagens körbärsträd och 60-årsdagens bänk att njuta på under trädet, är det vid 70 dags för bordet.

Sedan är det bara att fortsätta njuta och pusta ut, eller...

MAJ-LEN LINDHOLM
maj-len.lindholm@nyan.ax
tfn 528 449

Kom ihåg

■ ■ ■ **Bahaisamfundet:** Morgonvandring i Nätö för alla intresserade söndagen den 26.8. Samling utanför biologiska stationen i Nätö kl 11.00 för alla intresserade. Ta med dig smörgås, kaffetermos och eventuellt din favoritdikt, citat, vers som du vill dela med dig av till andra.

■ ■ ■ Krokuldsföreningen: Söndag 26.8 kl. 14 Notplansfest. Vattenaktiviteter. Lekar/tävlingar. Grillservering. Solö byalag är även välkomna.

■ ■ ■ Sälkskärsturer. Sista tillfället att åka ut till Sälkskär ges med den extra insatta turen på söndag 26.8. Avfärd från Skarpnätö kl. 13.30. Guide: Bengt Häger. Anmälan tel: 0400-229 149.

■ ■ ■ Ålands dansförening: Barn-danskurs 3.9-15.10 onsdagar kl 17-18, 5-7 år, nybörjare och fortsättningskurs. Lärare och anmälan Isabell Mattsson tel 15 887, e-pist isabellmattsson@hotmail.com.

Nya Åland finns även på kassett.

Nya Åland
☆☆☆
Morgontidningen.

Från 60 till 140 kvadratmeter

Avanspartners växer så det knakar

I nya lokaler och med nyanställd personal ser juridikbyrån Avanspartners med tillförsikt på framtiden.

– En satsning är på sin plats.

På Torggatan 5 pågår febril aktivitet. Avanspartners flyttar in i nya lokaler och firade under torsdagen tillsammans med sina kunder och samarbetspartners.

– Flytten var nödvändig. Vi växte ur vår gamla våning i iTiden. Därtill är tillväxten i övrigt i våra affärsområden stark, säger kapitalförvaltaren Mathias Söderback.

I januari 2005 startade Lasse Aspbäck, Johan Porko och Svante Fagerlund kommanditbolaget Avanspartners, efter studier och jobb utanför Åland.

Under sommaren samma år förstärktes bolaget av Mathias Söderback. Svante Fagerlund har i maj i år börjat arbeta aktivt på byrån. Han är affärsjurist specialiserad på bolags- och immateriell rätt och har flera års erfarenhet från arbete på advokatbyrå och domstol i Stockholm.

Eget koncept

Byrån ger råd till privatpersoner och små och medelstora företag när det gäller juridik, finansiering och kapitalförvaltning.

– Vi har hittat ett framgångsrikt koncept. Till skillnad från bankerna är vår kapitalförvaltningsverksamhet oberoende, säger Lasse Aspbäck.

Avanspartners. Mathias Söderback, Lasse Aspbäck, Johan Porko och Svante Fagerlund i sina nya lokaler. I kuddarna slår de sig ner för att brainstorma fram nya idéer.

Foto: JONAS EDSVIK

Mathias Söderback håller med.

– Vi har hittat ett koncept som vi tror på. Oberoendet är viktigt för våra kunder.

För att hantera tillväxten inom just förvaltningsverksamheten söker de nu ytterligare medarbetare.

– Det är kompetensen som avgör vem vi vill ha, säger Aspbäck.

Annorlunda

På den nya hemsidan finns bolagets motto: ”Den som inte vågar skilja sig från mängden kan inte vara bäst”.

– Vi vill inte tänka i traditionella banor. Nytänkande och kreativitet är viktigt. Att komma med nya idéer, förklarar Mathias Söderback.

Att Åland är litet behöver inte vara en nackdel. Avanspartners har klienter både i riket och i Sverige.

– Men Åland är vår primära marknad, berättar Lasse Aspbäck.

Johan Porko förklarar hur Avanspartners ska klara konkurrensen

– Vår nya profil skiljer oss från mängden. Med det visar den vår ambition att gå längre,

framförallt genom att ta ställning i frågor och leverera faktiska affärsråd. Och inte bara leverera den traditionella paletten av juridiska och finansiella alternativ som kunden själv får ta ställning till.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax

Barn skall inte banta

Fråga: Min nioåriga dotter tycker att hon är tjock. Hon bara petar i maten. Jag tycker att hon är fin som hon är.

Orolig mamma

Svar:

Bantning smittar, står det i Damernas värld nr 9 2007. Jag läste reportaget med stort intresse och har läst liknande alarmreportage tidigare. Det pratas om femåriga flickor som har utvecklat grava ätstörningar för att de tar modell av sina systrar eller ännu värre, av sina mödrar. De spy upp vad de äter.

Vidare står det att läsa att fyra av tio svenska kvinnor regelbundet följer olika dieter medan deras döttrar tittar på.

Problem

Med det här menar jag inte att skylla felet på ”Orolig mamma” för att hennes dotter tycker att hon är för tjock. Nej det här är ett fenomen som samhället och en snedvriden kultur skapat och som håller på att bli ett allvarligt problem. Tidningar, mode, tv, filmer, internet, kompisar med mera sätter en press på redan små flickor, och pojkar, på hur de skall se ut. Man skall vara vacker och SMAL!

Först behöver du kolla upp om din dotter menar allvar eller om det bara är ett sätt att be om uppmärksamhet. 9-åringar är i en väldigt känslig ålder då de börjar fundera över sig själva, liv och död, sina föräldrar och sin existens. Samtidigt är en nioåring ett ganska litet barn. Ord som ”Ingen tycker om mej”, ”Jag är ju så dålig” och ”Aldrig får jag”, är vanliga. Har man småsyskon kan det vara extra känsligt eftersom man som 9-åring faktiskt förväntas kunna en hel del som kanske ett småsys-

kon inte behöver kunna ännu. Prata med henne och försök luska reda på var hon får det ifrån, att hon är tjock. Vem säger så åt henne?

Jag har själv hört vuxna säga till sina barn att de blir tjocka om de äter en kaka eller två. Jag tycker att man kan förbjuda på andra sätt än att ta till utseendet. Så som hälsa eller vett och etikett regler. Du kan förklara för henne att man blir tjock om man äter mycket chips, godis och läsk. Samtidigt behöver du berätta hur man skall äta för att växa och må bra och att hennes kropp ännu växer i nio år till. Ta en bild på kosteirkeln och visa. Sitter hon inne mycket framför tv eller dator? Berätta att man behöver röra på sig för att må bra. Helheten är viktig.

Vuxna bantar

Man behöver kanske se sig om i sitt eget bo. Handen på hjärtat.

Håller mor på och bantar i ett? Försöker hon få hela familjen med sig i en diet som lämpar sig bäst för fotomodeller? Får far ständigt höra att han har fått ölmage och borde banta? Står mor och speglar sig och visar hon öppet sitt missnöje över sin kropp, utan att tänka på att ”små grytor

Goda vanor. Lär barnen att det är viktigt att äta nyttig mat och röra på sig. Motion kan vara riktigt roligt, som för de här små pojkarna som tävlade i Tranvikslunken i våras.

Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

också har öron”? Problemet uppstår när ”grytorna” också tycker att de har för stor rumpa. Fast rumpen inte vuxit klart på många år ännu.

Påverkan

Barn och tonåringar kan inte hantera all felaktig information som öses över dem. Redan små barn ser bilder i tidningar om bantning och plastikkirurgi, men de fattar noll!

Jag har lyckligtvis sluppit bantningshysteri här hemma men visst diskuterar vi. Jag själv bantade till lust och leda efter

att ha gått upp 7 kilo på två månader, när jag som 16-åring jobbade på Café Iwa. Jag slutade banta efter mitt första barn.

Jag vet att det förekommer mycket kroppsfixering bland tonåringar, av diskussionerna här hemma att döma. Vår 11-åring är mycket medveten om hur man ”skall vara” och läser Frida-tidningen som sin bibel. (Jag vet inte om det är bra eller dåligt.)

Jag tycker att det är viktigt att visa sina barn och andras att de är bra som de är. Det är mycket viktigt att tänka över spädbarns

matvanor då de börjar äta fast föda, att man lägger grunden för goda matvanor. Då blir det inga stora problem längre fram.

Fatalt är att det i undervisningen dragits in på praktiska ämnen så som gymnastik och hemkunskap. Många är de unga människor i dag som saknar grundkondition och baskunskaper i matlagning. Jag hoppas att trenden svänger.

Det här kan jag skriva en hel tidning om så jag slutar nu och önskar att ”Orolig mamma” fått lite tips.

Tina

Peruker och manschetter på Lövö

För tio år sedan var det pompa och ståt på Lövö i Vårdö. Då arrangerades en tillställning som syftade att påminna om och uppmärksamma Lövökongressen - den fredskongress som hölls på Vårdö mellan Stormakterna Sverige och Ryssland år 1718.

År 1718 hölls på Vårdö den så kallade Lövökongressen, som fick Europas blickar att med spänning riktas mot Åland. Stormakten Sveriges berömde diplomat **von Görtz** hade tagit initiativ till att inleda fredsförhandlingar med den ryske **tsaren Peter**. De båda delegationerna tillbringade sedan drygt ett år på Lövö, där en jätteanläggning hade uppförts för att kunna inhysa det folje om cirka 1200 personer som anlände tillsammans med diplomaterna.

276 år senare, från 1994 och några år framåt, arrangerades på Lövö ett stort och uppskattat evenemang som syftade att uppmärksamma och påminna om Lövökongressen. För tio år sedan, år 1997, stod fortfarande evenemanget i full blomning.

– Nordiska Föreningen låg bakom tillställningen. Föreningen hade upptäckt att man kunde få nordiska pengar utifrån om man valde att lyfta fram och uppmärksamma den sortens historiska, gränsöverskridande händelser som fredskongressen på Lövö utgjorde, berättar dåvarande projektledare **Hasse Svensson** för Nya Åland.

Pampigt

Att det var pampigt på Lövö år 1718 är inte så konstigt, med tanke på att det var representerat för tidens verkliga stormakter som förde sin tid där. Sverige och Ryssland var flitiga då det gällde att försöka överträffa varandra i lyx och överdåd, berättar Svensson. Men han kan intyga att man också under 1990-talets Lövökongresser höll måttet beträffande pompa och ståt:

– En stor middag i 1700-talsstil ordnades och folk fick köpa biljetter. **Börje Lång** spelade den svenske superdiplomaten von Görtz och roade gästerna under kvällen. Mariehamns-kvartetten var utklädda till karolinsersoldater och höll vakt under middagen. Mitt i maten kom också **Bjarne Björklund** in

Måndagen den 11 augusti 1997

KULTUREN Redaktör: Patrik Dahlblom

Populär tillställning igen i år

Egen stiftelse för Lövökongressen?

Årets Lövökongress har på allvar väckt tanken på en egen stiftelse. Nu finns det ingen egentlig juridisk person bakom tillställningen.

Uppskattningsvis 300 människor deltog i marknaden, 150 följde med skådespelet och programarrangör **Hasse Svensson** är övertygad om att Lövökongressen ytterligare kan utvecklas.

– Det här är inte bara fest och glam utan det finns ett innehåll bakom, säger han.

Arbetsgrupp

Han önskar nu att både Vårdö kommun och landskapet är villiga att hjälpa till så en stiftelse kan öppnas. Det finns redan en arbetsgrupp som reder ut möjligheterna att grunda stiftelsen.

För även i år, blev den tredje Lövökongressen mottagen med glädje och god stämning. Programmet bedömer Hasse själv som det bästa hittills, men erkänner att mycket ännu kan göras.

Han var speciellt nöjd med det svenska 1700-tals sällskapet Gustafs skål, som gav mycket spänning till årets program. Och de verkade intresserade att återkomma om intresse finns.

– Speciellt sångaren Adam Jonsson var verkligen spännande, tycker Svensson.

– Han lät nästan som en kastrat och betedde sig som en som är intresserad av det andra könet, men sedan var han helt "vanlig" när man pratade med honom efteråt.

Turistattraktion

Gustafs skål sällskapet är inställda på att inte uppträda som sig själva eller någon annan person, utan enligt den tidsenliga modellen.

– Och de är duktiga, tycker Svensson.

Han hoppas på att Lövökongressen ska bli en verklig

– Det saknades eldsjäl, säger en av projektledarna Magnus Magnusson.

– Det saknades eldsjäl, säger en av projektledarna Magnus Magnusson.

och spelade en vilsen vårdöbo som hade hållit sig gömd i en grotta.

Hasse Svensson betonar att det som särskilt förgyllde tillställningen var det stora 1700-talssällskapet **Gustafs skål**, som underhöll med rollspel och musik, iklädda rokokodräkter.

– Gustafs skåls klädnader hör ju egentligen det senare 1700-

talet till, men de spred ändå en viss känsla och stämning omkring sig, säger Hansson.

Han berättar även att det hölls en marknad, där man bland mycket annat sålde kopior av de lerpipor som soldaterna använde vid 1700-talets början. På Lövö har man nämligen hittat en hel del sådana lerpipor i jorden. Den som var

intresserad kunde även besöka Vargata ungdomslokal, där ett antal historiker ledde seminarier med Lövökongressen som tema.

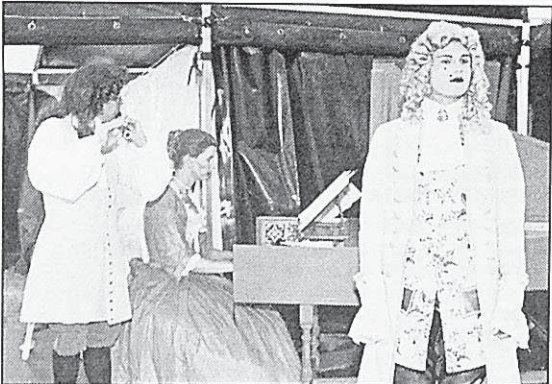
– För den som var riktigt nyfiken var det också möjligt att köpa skriften "Lövö under fredskongressen", författad av Åbo akademis rektor, **Otto Andersson**, meddelar Svensson.

Vid sidan av rollspel, god mat, seminarier, peruker, pipor, kringliner och rosetter bjöds det även på musik av hög klass. Den ryska presidentorkestern från Moskva medverkade nämligen ett år och folk från Marinskijteatern i St. Petersburg var också engagerade.

– En väldigt vacker konsert i Vårdö kyrka ordnades. Det var

Gun Sjöroos är inte bara Katrina. Under Lövökongressen uppträdde hon som greve Gyllenborgs gemål och kvällens värdinna.

Flötist Jonas Bengtsson, cembalisten Denise Engman och sångaren Adam Jonsson stod för en del av Lövös musikinslag.

Gustafs Skål-sällskapets sångare Adam Jonsson fyllde kongressen med spänning.

utveckla, säger Hasse Svensson.

– Den påminner ju om något som hänt och ger en bra

historisk överblick.
JEANETTE BJÖRKQVIST (text)
DAVID LUNDBERG (bild)

tidstypisk musik, berättar Hasse Svensson.

Teater

Hasse Svensson lämnade över sitt arbete som projektledare till **Magnus Magnusson**, som också han minns låsas-Lövö-kongressen med värme:

– Teaterföreningen hjälpte oss mycket. De lånade ut kläder och rekvisita. Två år ställde de även upp med pjäsen "Rödin, Svartbrokan, Vitbenan", författad av **Robert Liewendahl**. Det var hemskt uppskattat. Även **Björn Lång** gjorde en fin insats som diplomat Görtz. Han fungerade som en sammanhållande figur genom programmet, berättar Magnusson för Nya Åland.

Han påpekar att syftet var att fokusera på kulturen, inte på att sälja. Det var god kvalitet på uppträdandena.

– Bara en sån sak som att ryska storsjälskor från St. Petersburg var här bekräftar detta.

Ett annat trevligt inslag, enligt Magnusson, var att vanligt folk tog tillfället i akt och klädde ut sig i 1700-talsdräkter.

– Vårdödamerna var väldigt vackra i egensydda klänningar, minns han.

Magnusson berättar att man försökte få tag på och använda äldre föremål. De gamla ryska stenugnarna eldades för brödbak. En av damerna i Gustafs skål spelade vackert på ett typiskt 1700-talsinstrument, spinnetten, som man fraktat till Lövö från Mariehamn.

Rann ut i sanden

– På det hela taget var det en väldigt lyckad tillställning, och det är synd att den runnit ut i sanden. Eldsjälar saknades, det behövs många entusiaster för att driva ett projekt av detta slag vidare, och vi var helt enkelt för få, säger Magnusson.

Hasse Svensson menar att folk tyckte att det blev för dyrt och att det var krångligt att ta sig till Vårdö.

– För att kunna täcka kostnaderna var vi förstas tvugna att ta betalt för middagsbiljetterna. Beträffande förbindelser tror jag inte det borde vara något problem i dagsläget.

Svensson är övertygad om att det finns stor potential i arrangemanget. Men för att blåsa liv i det igen krävs det nog lite nytänkande:

– Evenemang med historisk anknytning är populära idag och jag tror det finns mycket intressant att hämta ur Lövökongressen. I en lite annorlunda tappning skulle tillställningen säkert bli lyckad, avslutar han.

LINNEA TILLEMA
redaktion@nyan.ax

Störst är inte alltid bäst

Nya Åland
☆☆☆

Ella Grüssner Cromwell-Morgan
Epost: redaktion@nyan.ax

vin & mat

”

Fram med lite ost och kex, dra på dig mjukisbyxorna och njut av en riktig slapparkväll i sällskap med ett kravlöst vin.
ELLA OM VECKANS VITA VIN

Buteljerat minne

Den allra första riktiga vingården jag besökte låg i närheten av Genève i Schweiz. Pytteliten var den men hade allt en riktig vingård ska ha: några tunnland böljande vinodlingar, ett litet vineri, en lagerkällare och det viktigaste av allt - en passionerad, halvgalen, svarttandad vinmakare. Det var fantastiskt att få se hela vinkedjan på riktigt - från druva till butelj. Och trots mina inte allt för briljanta kunskaper i franska lyssnade jag intensivt till allt vinmakaren hade att berätta.

Det gjorde ingenting att jag bara förstod en bråkdel. Jag förstod honom ändå på något sätt. Förstod gnistan i hans stolta vinmakarögon och värmen i hans röst när han berättade om sin farfarsfar som startade vingården. Förstod iveren i hans kroppsspråk när han fumligt hällde upp en ny årgång i mitt glas. På knagglig fransk-tysk-engelska frågade jag om druvsorter och lagringar, och han svarade engagerat på speed-franska så att jag uppfattade vart femte ord och fick improvisera ihop sammanfattande meningar.

Vi provade hans vita Chasselas-viner direkt från ståltankar och fortsatte med Pinot Noir från franska barriquer. Det smakade underbart. Hans dröm var att lansera vinerna utomlands, men det var alldeles för dyrt. Nu fick han själv åka runt till lokala restauranger för att sälja sin produkt.

Jag köpte en låda Pinot Noir som jag släpade med mig hem. Flaskorna står fortfarande oöppnade i källaren. Det är som om de buteljerar ett minne snarare än ett vin, och jag vill inte riskera att bli besviken över innehålllet. Som när jag tog hem en flaska Mae Khong-whisky från Thailand och sedan undrade hur jag kunde njuta av att sitta och dricka detta rakvatten på semestern. Men nu när minnet är nedskrivet därmed återupplevt kanske jag skulle ändå... Mot källaren!

FRÅGA ELLA:

Vilket är det sämsta vin du någonsin druckit?

För ett tag sedan provade jag en Chardonnay från Tunisien som trots den vackra smörgula färgen smakade artificiell besk banansaft med en underlig underton av kloakvatten och flytande penicillin. Huh, jag ryser vid blotta tanken.

En bleknande stjärna och maffiatanniner

Det finns inte många vinmakare kvar i världen förutom i tyska Franken som satsar på Silvanerdruvans lättsamma charm i ett endruvsvin, så när jag hittade denna vitvinsnyhet på hyllan kunde jag inte låta bli att plocka den med mig hem. Kanske har just denna tyska producent tillfälligt lyckats blåsa liv i en slocknande 70-talsstjärna.

Veckans vita/Mergler & Engel Silvaner Kabinett

Jag blir nästan lite sentimental när jag tänker på Silvanerdruvans hjärtskärande historia. Druvans glansdagar är förbi. Inte många av Nya Världens producenter tycks attraheras av dess bleka smakcharm, och de futtiga arealer som planterats med Silvaner världen runt slits brutalt upp efter hand och ersätts med mer spännande och trendiga druvsorter. Den har funnits i Tyskland sedan tidigt 1600-tal och upplevde under 1970-talet sina sötebrödsdagar när den hyllades för sin paradroll i de då så populära, men i dag bespottade Liebfraumilch-vinerna. Från att ha brett ut sig på över 30 procent av Tysklands vinmarker uppgår den i dag till knappa 5 procent. Ögonbryn höjdes när en Alsaceproducent 2006 lät druvan ta plats i ett av sina Grand Cru-viner, men de goda betygen fokuserades snarare på vinmakarens skicklighet och vågade satsning än på druvans kapacitet. Och det är väl det som är grejen med den här druvan. Det behövs en tålmodig vinmakare för att locka fram rätt nyanser ur druvans blygsamma arompalett.

Det finns ett grönt skimmer i det här vinet och den gröna nyansen för associationerna vidare till vårblommig gräsmatta, gröna äpplen och nyskivad gurka. Vinet är halvtorr och den lilla sötman ger sig till känna i form av något smörigt i doften - varm smuldegspaj, rollokola och sötgula plommon. Det är skönt att de lätta aromerna för en gångs skull slipper konkurrera med onödigt höga alkoholhalter. Fram med lite ost och kex, dra på dig mjukisbyxorna och njut av en riktig slapparkväll i sällskap med ett kravlöst vin.

Vin: Mergler & Engel Silvaner Kabinett 2006
Druvsort: 100 % Silvaner (Sylvaner i Frankrike)
Alkoholhalt: 11 %
Producent/Vingård: Weinhaus Mergler & Engel
Ursprung/klassificering: QmP Kabinett, Nahe i Tyskland
Lagring: 7 månader i ståltank
Förslutning: Skruvkork
Hållbarhet: Drink nu eller spara 2 år
Serveringstemperatur: Runt 9-10 grader
Pris: 7,34 euro
Artikelnummer på Alko: 501827

Vinfirmen Calatrasi som har sin bas på Sicilien har många viner i sin produktion som faller mig i smaken. Dagens röda gör det också - bara man lyckas tämja de lite väl kaxiga mafioso-tanninerna.

Veckans röda/Terrale Nero d'Avola Cabernet Sauvignon

Pappa Micciché var en av få som aktivt vågade kämpa mot den växande maffiarörelsen i Sicilien. Därför såg han till att skicka sonen Maurizio ut i världen för att finna lyckan någon annanstans och slippa råka ut för konsekvenserna av faderns agerande. Maurizio spenderade också en tid av sitt liv i Kalifornien, men det fick honom bara att ännu tydligare inse sitt eget lands vinpotential. Han ville hem och starta eget med det vinnande konceptet att kombinera europeisk vintradition med Nya Världens vininnovation. Och så blev det. Tillsammans med brorsan Giuseppe startade han vinföretaget Calatrasi som nu har lukrativa vingårdar i Sicilien, Apulien och Tunisien. Bröderna Micciché anställer gärna medarbetare från hela världen för att ständigt få nya infallsvinklar och tips på framgångsrik utveckling. Målet är inte att skapa snobbiga elitviner med chockerande prislappar, utan att erbjuda välgjorda välsmakande viner för alla vinälskares gommor.

Den här druvblandningen är ett lyckat resultat av Calatrasis affärsidé. Siciliens lokala druva Nero d'Avola möter världsdruvan Cabernet Sauvignon och resultatet blir en kryddig historia där nymald svartpeppar hettar upp stämningen tillsammans med örter, charkuterier och mogna blåa bär. Tanniner och syror bromsar smaktransporten till hjärnan, så här behövs något krämigt, gratäng eller drypande aromsmör för att råda bot på logistikproblematiken. När tanninproblemet är åtgärdat hittar man vinets verkliga kryddkärna.

Vin: Terrale Nero d'Avola och Cabernet Sauvignon 2006
Druvsort: Nero d'Avola, Cabernet Sauvignon
Alkoholhalt: 13 %
Producent/Vingård: Calatrasi
Ursprung/klassificering: IGT Sicilia
Lagring: Ekfat
Förslutning: Syntetkork
Hållbarhet: Drink nu eller spara 2 år
Serveringstemperatur: Runt 17 grader
Pris: 7,98 euro
Artikelnummer på Alko: 462157

GÄSTKOCKEN Karin Lindberg, lektor i gastronomi på Högskolan på Åland

Ugnsrostad paprika med grillad Halloumi

4 personer
3-4 paprikor (röda eller gula)
Balsamvinäger
Olivolja
Salt, peppar
1 förpackning halloumi
Färsk timjan

Till
det
vita

Halvera paprikorna, ta ur kärnhuset och lägg dem med skalsidan uppåt i en ugnsform, ringla lite olivolja över. Ställ in i het ugn (250 C) gärna endast övervärme, tills paprikorna blir svarta i skalet, cirka 10 minuter. Ta ut och låt dem svalna.

Nu går det lätt att dra av skalet, skära i strimlor och lägga upp på serveringsfat. Stänk över lite balsamico, ringla över lite god olivolja, salta och dra några varv med pepparkvarnen.

Skiva halloumin och grilla eller stek den gyllenbrun. Lägg upp skivorna på paprikan och toppa med lite färsk timjan.

Kantarellrisotto med helstekt fläskfilé

4 personer
2 dl frästa kantareller
1 finhackad gul lök
3 msk olivolja
4 dl risottoris
2dl vitt vin
Cirka 7 dl hönsbuljong
1-2 dl färskriven parmesan
Hackad persilja

Till
det
röda

Skala, hacka och fräs löken mjuk i olivoljan utan att den tar färg. Blanda i riset, rör om och låt riset fräsa ytterligare några minuter tills det är genomskinligt. Håll på vinet och 1 dl av hönsbuljongen och låt det koka in, rör då och då. Tillsätt sedan lite buljong i taget, låt den koka in, rör om och fortsätt tills all buljong är använd och risgrynen är nätt och jämt mjuka cirka 20-25 minuter. Ta grytan från värmen, tillsätt kantarellerna (gärna

smörfrästa), rör ner den rivna parmesanosten och persiljan. Smaka av och tillsätt lite salt och peppar om det behövs.

Till risotton kan man servera en helstekt fläskfilé eller varför inte en grillad biff av nöt. Komplettera med en skysås eller ett citrussmör.

Citrussmör

Vispa rumsvarmt smör mjukt och smidigt, tillsätt rivet skal och lite saft av citron och/eller lime. Forma till en rulle på bakplåtspapper, låt stelna i kyl och skär i skivor. Servera till köttet och risotton.

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

” Jag är tillbaka hos arbetarklassen, mamma var kallskänka, pappa snickare och farfar en riktigt tung varvsarbetare.
BOB HANSSON i DN om sin nya roman.

Gott om kultur i skärgården

Men inventering pekar också på brister och utvecklingsbehov

– Visst blev jag överraskad, säger projektledare **Anita Husell-Karlström** med anledning av den kulturinventering som nu blivit klar inom Kultur i skärgården.

Inventeringen visar att det händer förvånansvärt mycket på kulturfronten i skärgårdskommunerna.

– I liten skala sker det mycket men större evenemang saknas inte heller, konstaterar Anita Husell-Karlström.

Hon är bosatt på Brändö och har varit skärgårdsbo i hela sitt liv. Ändå är hon överraskad.

– Jag har inte tidigare insett att det faktiskt händer så mycket i skärgården som helhet, att det inte är bara i Mariehamn som aktiviteterna finns.

Att man lätt fokuserar på Mariehamn tror hon beror både på tradition och på hur kommunikationerna fungerar.

– Det sägs ju att alla vägar leder till Rom, eller i det här fallet Mariehamn.

Därför efterlyses i inventeringen också färjturer och andra kommunikationer som kan stöda kulturaktiviteterna inom skärgårdsområdet.

Styrgrupp

Projektet Kultur i skärgården sattes av landskapsregeringen i fjol. En styrgrupp tillsattes och Anita Husell-Karlström utsågs till projektledare. Medlemmar i styrgruppen är: **Bo Ahlnäs, Torbjörn Engman, Satu Kiljunen, Eva Maria Manserus, Björn Rönnlöf, Nina Smeds och Christian Pleijel.** Den sistnämnda fungerar som ordförande.

Arbetet kom i gång i slutet av året och man beslöt göra kulturinventeringen för att få en bild av situationen och också skapa ett arbetsverktyg för styrgruppen.

Anita Husell-Karlström säger också att arbetet med inventeringen för henne som projekt-

Inventering. Projektledare Anita Husell-Karlström med kulturinventeringen.

Foto: JAN KRONHOLM

ledare blev ett sätt att komma i kontakt med personer och föreningar som arbetar med kultur runt om i skärgården.

Kulturarbetare

I utredningen har man listat kulturarbetare, både amatörer och professionella, i skärgården. Man har listat föreningar och grupper som sysslar med kulturarbetet i någon form och man har listat de kulturevenemang och verksamheter som förekommer regelbundet eller mera sporadiskt.

Trots att utbudet är förvånansvärt stort konstateras också att aktiviteterna fördelar sig ganska ojämnt under året och att det även finns luckor i utbudet.

– Det finns till exempel ingen form av dansverksamhet i hela skärgården – och då avser jag inte vanliga danstillställningar, säger Anita Husell-Karlström.

– Man kan också notera att samma personer ofta är involverade i och håller i gång flera verksamheter och det gör att det kan bli stora återverkningar om en enda person flyttar bort.

Pengar är också något av ett nyckelord, konstaterar hon.

– Och då handlar det också om att hitta fram till de ställen – fonder och andra instanser – där pengar finns att få.

När det gäller pengar och stöd understryker hon vikten av att man förmår samarbeta. Om det inte handlar om enskilda professionella kulturarbetare är det ofta till fördel att gå samman kring ansökningar för olika projekt.

I samarbete med Nordens institut på Åland och Svenska kulturfonden har man också tagit initiativ till en informationsturné i skärgården under hösten.

– Vi hoppas ju också att projektet skulle kunna resultera i anställningen av en permanent kulturkoordinator eller kultursekreterare som kunde hjälpa till också med detta och samtidigt var en informationskanal. Som det nu är ligger mycket av detta på bibliotekarierna som ofta arbetar deltid.

Inte bara natur

Anita Husell-Karlström tror också att kulturen kan spela en viktig roll för utvecklingen i skärgården som helhet.

– Vackert naturnära boende är mycket viktigt, men jag tror också att kulturutbudet kan ha betydelse i marknadsföringen av skärgården, säger hon.

Slutsatser

Kulturinventeringen utmynnar i ett antal reflektioner och slutsatser kring kulturlivet i skärgården och vilka frågor man borde arbeta vidare med. De femton slutsatserna är:

■ Kulturarbetarna har ofta en bräcklig, osäker position.

■ Det är viktigt att stödja de traditioner, evenemang och föreningar som finns.

■ Det behövs nya kultursatser för de äldre, främst vintertid.

■ Det saknas musiklärare i skolan.

■ Det behövs hjälp att ordna

filmklubbar i alla kommuner.

■ Skunk bör få fortsatt långsiktigt stöd.

■ Föreningar behöver hjälp med verksamheten, att hitta nya medlemmar, att marknadsföra sig med affischer, i tidningar och i radio.

■ Det finns pengar att få och föreningarna skulle kunna driva fler projekt om de lärde sig att söka bidrag.

■ Det behövs teaterresor, musikresor och konstresor som tar stor hänsyn till skärgårdsbornas restider och övernattningsbehov.

■ Det behövs nya, påhittiga "kulturhus-lösningar".

■ Det behövs gästbostäder till gästande kulturarbetare.

■ Skärgårdsfärjorna är outnyttjade som kultur-, utbildnings- och mötesutrymmen.

■ Kulturarbetarna behöver en koordinator och en hemsida med lista på kulturarbetare, som också kan fungera som en nättidning.

Hemsida nästa

Kulturinventeringen har sänts till landskapsregeringen, till Ålands kulturdelegation och till kommuner och föreningar i skärgården. Den kommer också att finnas tillgänglig på projektets egen hemsida på internet som man hoppas få i gång inom kort.

Projektet Kultur i skärgården är treårigt.

Ung konst. Skunk är en viktig länk för kulturarbetet bland skärgårdsungdomarna. Bilden från en workshop om också blev en utställning på Föglö år 2004.

Foto: KJELL EKSTRÖM

Visfest. Visor så in i Norden, visfestivalen på Kumlinge, hör till de årligen återkommande kulturevenemangen i skärgården.

Arkivfoto: HENRIK JANSSON

HÖSTSTART

för våra körer under ledning av sångpedagog Jenny Revali

En helt ny barnkör (7-9 år) startar tisdag 28.8 kl 15.15. Välkomna!

De andra köerna tar in nya sångare: Singoalla (10-14 år) torsdagar 17-18 och Capella Vocalis (15 år-) måndagar 19-20. Insjunga till dessa körer i konsertsalen: Singoalla torsd. 30.8 kl 17, Capella Vocalis månd. 27.8 kl 19. Välkomna!

Blöflöjtsgrupp för nya elever (7-8 år) lär. Sven Åberg, fredagar 13.45-14.30. Anmäl intresse på tel. 23 393.

Kompletterande intagning. I mån av utrymme kan vi ta in nya elever på **violin, brass, pianodragspel, flöjt och träblås.** Anmälan till extra inträdesförhör senast den 30.8 på tel 23 393.

Ålands Musikinstitut
t.f. rektor **Siv Ekström**

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Blir film. Bokens författare Agneta Ulfsäter-Troell och Niklas Rådström, som varit med och gjort filmmanuset, har också statistroller i "Maria Larssons Eviga Ögonblick" som regisseras av Jan Troell, längst till vänster. Foto: NILLE LEANDER

Bok på PQR blir spelfilm

Agneta Ulfsäter-Troell och Jan Troell skildrar livsöden

Inom kort ger PQR-kultur i Mariehamn ut "Att människor levde - Maria Larssons eviga ögonblick" av Agneta Ulfsäter-Troell. Samtidigt klipps maken Jan Troells långfilm om Maria Larsson. Premiär blir det nästa höst och i rollerna finns kända namn som Mikael Persbrandt, Maria Lundqvist och Maria Heiskanen.

Boken är en släktkrönika och dess tillkomsthistoria sträcker sig över drygt tjugo år.

– Mitt intresse väcktes i samband med att jag 1986 påbörjade arbetet med en liten film till min pappas, **Esbjörn Ulfsäters**, 80-årsdag, berättar Agneta Ulfsäter-Troell för Nya Åland.

Inkörsport

Hon säger att hennes pappa alltid var lite förtegen om sin släkt men han nämnde nu att han hade en kusin i Göteborg. Agneta sökte upp kusinen, **Maja Öman**, och fick en prat-sund med henne om hur det var när hon och Agnetas pappa var barn.

– På tröskeln, just när jag var på väg ut, nämnde hon som i förbigående att hennes mor, min pappas faster, år 1900 vann en kamera på ett lotteri. Jag vände om och fick veta mera och det blev inkörsporten till en fantastisk berättelse.

Arbetarkvinna

Pappans faster, Maria Larsson, var år 1900 en ung arbetarkvinna som var gift med diversearbetaren **Sigfrid Larsson**. Han arbetade hårt för att försörja familjen men intresserade sig också för andra kvinnfolk och drack periodvis för mycket.

Sju barn födde Maria. Hennes situation delades av många andra kvinnor i Sverige vid den tiden, men det som skiljde var att hon vann en kamera och att hon inte sålde den för att dryga ut hushållskassan utan använde den. Fotografins magi blev guld-kanten i hennes liv.

– Det var ju inte ovanligt med kvinnliga fotografer, men nog att en arbetarkvinna med sju barn fotograferade, säger Agneta Ulfsäter-Troell.

Utöver Maja Öhman intervjuade hon även pappan, hans

Andra på PQR. Boken om Maria Larsson är Agneta Ulfsäter-Troells andra på PQR i Mariehamn. Hon kallar Ben Johans en ovanlig förläggare och prisar det goda samarbetet.

Foto: YOHANNA TROELL

Hårda tider. Året är 1915 och kön till livsmedelskommissionen i Göteborg ringlar lång. Bilden från Göteborgs stadsmuseum ingår i boken.

syskon **Gunnar Ulvaesus** och **Gurli Gustafsson** och sin egen syssling **Marry Olsson**.

Fascinerande

Agneta Ulfsäter-Troell säger att det var en fascinerande historia hon dök in i.

– Den utspelar sig vid tiden för första världskriget, ett krig som de flesta i dag nästan inte vet någonting alls om. Det handlar om ett annorlunda Sverige, ett Sverige före välfärden. Människornas kamp för att hålla svälten borta grep mig så, säger hon.

Hon tycker att det är viktigt att minnas också den här tiden och berätta om hur det var.

– Tar inte min generation tag i den här tiden så är den borta, säger hon.

Filmen som hon skulle göra

till pappans 80-årsdag blev inte de 45 minuter hon tänkt sig utan 9 timmar och 15 minuter. Hon kallar filmen "ett hemmabygge", men den fängslade dem som såg den.

– Alla grät i två dagar.

Den bok som blivit till vid sidan av andra uppdrag och projekt är en släktkrönika som dels handlar om författarens pappas familj och dels om Maria Larssons familj och sträcker sig från slutet av 1800-talet fram till de första åren på 1930-talet.

Gälde att överleva

Trots att boken handlar om hårda tider säger Agneta Ulfsäter-Troell att det inte är inte någon utpräglat politisk arbetarskildring. Politik hann man inte med, det gällde bara att överleva.

Huvudpersoner. Verklighetens Maria och Sigfrid på en bild tagen av dottern Maja. I filmen gestaltas de av Maria Heiskanen och Mikael Persbrandt. Bilden ingår i boken.

– Man visade ingen bitterhet och det fanns också humor och glädje mitt i eländet.

Att boken nu ligger på tryckeriet och snart skall komma ut är hon mycket glad över.

"Ovanlig förläggare"

– Det känns helt enkelt fantastiskt och jag tror inte att det skulle ha gått så här snabbt utan **Ben (Johans)**. Vi hade ett bra samarbete redan med boken "Återsken" och det är verkligen kul att jobba med honom. Han är en ovanlig förläggare.

Jan Troell har varit fascinerad av materialet nästan lika länge som Agneta Ulfsäter-Troell och hösten 2008 blir det premiär på filmen "Maria Larssons Eviga Ögonblick". Till skillnad från boken koncentrerar sig filmen enbart på Maria Larssons familj. Författaren **Niklas Rådström** har i samarbete med Agneta och Jan skrivit filmmanuset. Idel kända skådespelare återfinns i de ledande rollerna: Mikael Persbrandt, Maria Lundqvist, **Ann Petré**, **Jesper Cristensen**, **Amanda Ooms** och Maria Heiskanen.

Maria Heiskanen, som kommer från Finland, gör huvudrollen som Maria. Hon hade också den kvinnliga huvudrollen i Troells film "Il Capitano" från 1991, baserad på de så kallade Åmsele-morden.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Lars Sunds filmaktuella

succéroman Colorado Avenue som utspelar sig till en del i Telluride och det avsnittet har en en mycket dramatisk verklighetsbakgrund, som kartlagts av författaren **K-G Olin** i Jakobstad.

– Romanens fackföreningsagitator Ed Ness har en förebild i Vöråbon Johan Bertills, eller John Barthell som han kallades i Amerika. Bertills dödades under en blodig sammandrabbning i samband med gruvarbetarstrejken 1901. Han blev en av den amerikanska fackföreningsrörelsens martyrer och fick ett ståtligt monument rest över sig på Tellurides gravgård. Monumentet står kvar där ännu i denna dag, berättar Olin.

Ett annat ännu synligt minnesmärke över den stora finlandssvenska närvaron i Telluride är den finlands-svenska hallen Swede-Finn Hall, som ännu står kvar.

Om Johans Bertills och de finlandssvenska kolonierna i Klippiga bergen berättas i Olins populärhistoriska bok "Klippiga bergen", som i dagarna utkommer i en ny upplaga. Boken behandlar även gruvorterna Butte i Montana och Bingham Canyon i Utah.

Med första upplagan av "Klippiga bergen", 1998, följde en separat namnlista kallad "Vad gjorde farfar i Klippig bergen?"

Denna trycks inte upp igen men skall i kompletterad form läggas ut på nätet under adressen:

<http://sfhs.eget.net/olimes>.

norden
Nordens Institut på Åland

Föreläsningsserien Röster i Norden
dir. Karen Bue

Hur kan Nordiska Kulturfonden stötta ålänningar i kulturarbetet?

tisdag 28.8 kl. 19.00

OBS! Mariehamns stadsbibliotek
Välkomna - www.nipa.ax

rykande färskt

Liza Marklund

livstid

Introduktionspris

23,50

MARIEHAMNS BOKHANDEL

Torggatan 14, tel 19 745
öppet: må-ons, fre 9-17.30, tor 9-20, lör 9.30-14.30

Inspiration

med Alexander Lervik och Fredrik Härén

Tid: Måndagen den 27 augusti kl. 18.00
Plats: Hotell Arkipelag, Kaptenssalen

OBS!
NY PLATS!

Inspiration
- idéer, vår viktigaste råvara och idéen som bärare av en design

Fredrik Härén talar engagerat om 2000-talets viktigaste råvara: idéer. Med sin egen arbetsmässiga erfarenhet som bakgrund, har Fredrik förmågan att sätta in betydelsen av kreativitet och förmågan att tänka annorlunda i ett större affärsmässigt perspektiv.

Alexander Lervik driver företaget Lervik Design som designar allt från enskilda produkter till hela interiörer för exklusiva restauranger, nattklubbar och affärer.

Seminarier är kostnadsfritt och kaffe serveras i pausen.

ÅLAND
FORM

PROJEKTLEDARE
April Kommunikation,
Pernilla Karlsson
Anmälan till: pernila@april.ax
eller 22415

PROJEKTÄGARE

Dalmatinern Wilma lyder mattes minsta vink

Så blir hunden streetsmart

Dalmatinern Wilma, fyra år, kan möta andra hundar utan att reagera – till och med om hon går utan koppel.

– Hon är tränad till att "fråga" mig vad hon ska göra. Men det har krävts mycket jobb, säger matte Tanja Rönnberg.

Tanja Rönnberg driver Wilmas hundskola i Mariehamn. Nya Åland bad henne om en lektion i hur hundar kan bli streetsmarta – att inte dra i koppel, möta människor och andra hundar utan att rusa fram till dem och behålla lugnet även som okopplad.

– Hundägarna vill verkligen lära sig hur de ska handskas med sina hundar. Mina valpkurser är fulltecknade många gånger om, berättar Tanja.

Så hur kan det då komma sig att det inte alltid märks på hundarnas beteende?

– Ofta handlar det om att man inte på förhand tänkt igenom varför man vill ha hund och varför man valt den hundas man valt. Det märker jag ofta på kurserna – svaret är ofta att man valt hundas

utgående från bilder och tyckt att rasen är fin.

Don efter person

I stället borde man i högre grad välja hund efter personligheten hos den som oftast håller i koppel. Vet man med sig att man inte klarar av att vara så tålmodig och konsekvent som man borde, så väljer man en lätt ras. Om man är beredd att jobba mycket och orkar med uppfostran så kan man välja en mera krävande ras.

– Många gånger sitter problemet i andra ändan av koppel. Hunden försöker göra sitt yttersta för att göra som ägaren vill, men signalerna kan vara så otydliga att hunden inte kan tolka dem rätt.

Tanja gör en jämförelse med Super-Nanny, tv-programmet som lär ut rutiner åt föräldrar och ger dem medel att hantera det som upplevs som problem.

– Ungefär så är det också med hundar. De behöver rutiner, tydlighet och kärlek. Konsekvens ger resultat. Skamvrån är väl det enda som inte kan tillämpas på hundar-

na, säger Tanja och skrattar.

Inte våld

Våld ska man inte bruka, lär hon ut. Däremot markerar man tydligt – med en snabb korrigering – när hunden betett sig på något icke önskvärt sätt.

– Beröm och belöna gott uppförande. Under inläringen kan man ge godis som belöning, men sedan räcker det oftast med berömmande ord och tonfall.

En dalmatiner är av naturen pigg och busig. Wilma blev "vuxen" först för något år sedan. Tanja har lagt ner många hundra timmar av jobb på henne – mycket mera än på sina andra hundar av rasen whippet som är mycket lugnare.

Tanja förhåller sig till Wilma som en människa ska förhålla sig till ett djur:

– Jag litat på Wilma, men jag glömmer aldrig att hon är en hund.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 470

Lätt möte. Dalmatinern Wilma är tränad att vända sig till matte Tanja Rönnberg och "fråga" vad matte vill att hon ska göra vid mötet med en annan hund. Hon går utan koppel och – numera – utan att ta notis om den mötande hunden eftersom det är det som matte signalerar. Smart!

STUDIEPRENUMERERA på morgontidningen

Prenumerera på Nya Åland under din studietid och få studierabatt!

Fram till 31.12.2007 **42€** eller till 31.5.2008 **75€**

Ja tack!

- ☐ Jag vill studieprenumerera på Nya Åland fram till 31.12.2007 för endast **42,-** (norm. 70,-)
- ☐ Jag vill studieprenumerera på Nya Åland fram till 31.5.2008 för endast **75,-** (norm. 137,-)
- ☐ Jag vill även ha TV-tidningen!

Mitt namn: _____

Adress: _____

Postadress: _____

Telefon: _____

Min skola: _____

Underskrift: _____

Nya Åland
bjuder på
portot

Nya Åland
Svarsförsändelse
Avtal 22100/41
22103 Mariehamn

Porto tillkommer på prenumerationer utanför Åland.

Det här får du:

Sex dagsfärska tidningar i veckan, skrivna av kunniga journalister. Valfyllda tematidningar med massor av intressant läsning. TV-bilaga en gång i veckan, med programtider för de populäraste TV- och radiokanalerna.

Nya Åland
☆☆☆

Fakta/Så gör du

Belöna, beröm. Godis är bra att ha när man tränar hunden. När allt sitter räcker det oftast med berömmande ord.

1 Titta aldrig en hund i ögonen. Hunden tror att du utmanar den och svarar. Om du är rädd, vänd bort huvudet och gå förbi.

2 Lär dig tolka hundens kroppssignaler. Svansens läge när hunden viftar på den, öronens vinkling, allt förmedlar vilket humör hunden är på.

3 Det finns många orsaker till att hundar ibland angriper andra hundar eller människor. De kan ha blivit skrämda eller ha ont någonstans.

Wilma frågar matte: Vad vill du att jag ska göra?

När Wilma möter andra hundar på promenad tittar hon på matte Tanja Rönnberg: Vad vill du att jag ska göra?
– Alla hundar kan tränas till att gå till ägaren i stället för fram till den andra hunden.

– Jag har tränat Wilma att följa min hand, att alltid gå vid min vänstra sida och att komma till mig på ett visst smackljud. Koppl behövs inte för att hon ska göra det, men jag har henne kopplad ändå när vi är ute på promenad.

Mycket träning

Följer handen gör Wilma för att hon har lärt sig att det lönar sig. Belöning väntar.

– Men hon har inte alltid gått fint förbi andra hundar. Hon har gjort många utfall mot andra hundar, men jag har tränat bort det. Wilma går heller aldrig lös i stan i vanliga fall. Okopplad är hon bara i skogen eller på träningsbanan.

Hundar som möts brukar oftast hälsa. Men det är inget måste. Fråga först, är Tanjas råd.

– För hunden är det arbetssamt att hälsa på alla som kommer i möte. Jag säger ofta nej när mötande frågar om hundarna får hälsa.

Om en annan hund kommer önskat nära tar Tanja kommandot.

– Jag går emellan och använder gärna kroppen, skjuter fram bröstet och markerar att det är jag som bestämmer. Jag tar Wilma till min sida och går i en lov runt den andra hunden med mig själv som en barriär mellan hundarna. Jag signalerar till hunden att det här fixar jag.

Tanjas mål är att alltid ha sån koll på hunden att kopplet kan hänga slakt. Den färdigheten kräver massor av träning.

På Gärdet i Stockholm springer hundarna ofta lösa. De är säkra och avslappnade, berättar Tanja.

– Det är bra för dem att lära sig hundspråk av vuxna hundar. Det gör det om vi inte blandar oss i.

En rastgård för fritt hundspring är hett efterlängtat också på Åland, berättar hon.

– Men regler ska förstås gälla också där. Det finns heller inga försäkringar som täcker skador ifall något skulle hända i en sådan park.

Men för att en hund ska bli streetsmart på riktigt, som lösa hundar i stora stadsparker, krävs det mera – så många hundar ochh människor att det helt enkelt inte går att ta notis om dem. (ao)

Viking och Tallink vill köra snabbare

■Fartbegränsningen på 12 kilometer i timmen i Västerhamn är för låg. Det anser Viking Line och Tallink Silja som anhåller om en höjning av begränsningen till 17 kilometer i timmen.

I sin ansökan till sjöfartsverket skriver rederierna att 12 ki-

lometer i timmen är en för låg hastighet för en säker manövrering av fartygen. Rederierna tillägger att en ändring av begränsningen skulle hjälpa dem att hålla tidtabellen.

Mariehamns stad får möjlighet att tycka till om saken

och hamndirektören anser att en gränshöjning från Korrvik och in till hamnen kan göras i kombination med att skyltar för svallförbud sätts upp i samma område.

Hamnnämnden tar beslut i ärendet på måndag. (as)

Marathon

Uthållig energi

SJÄLVSTYRELSEPARTIET FÖR HELA ÅLAND

liberalerna

ÅLANDS LÄNGSTA FISKE-TÄVLING PÅ GÄDDA

1 JUNI – 31 OKTOBER

Vinn ekolod, mobiltelefon eller drag!

Nyan-Nappet är en tävling som går ut på att fånga längsta gäddan på sitt spö mellan första juni och 31 oktober.

Första pris senior ett ekolod värt 375€ från Fiskarboden, bästa junior vinner en mobiltelefon värd 350€ från Sonera Piste.

Blanketter för deltagaruppgifter samt regler finns att få på Nya Åland, Sunes Jakt och Fritid, Jakt- och fiskebutiken Äventyret, Fiskarboden eller Nya Ålands hemsida www.nyan.ax

MÅNADSPRISER
bestående av fina dragpaket
värde ca 30 €

Nappa på du också!

I samarbete med:

Köp exklusiv lägenhet i Mariehamn

Lägenheterna

Bostads Ab Västerläge uppför under hösten och vintern 2007-2008 fyra radhuslägenheter av högklassig standard på Fiskargränd invid stranden i Västra Ytternäs.

Lägenheterna erbjuder en öppen planlösning med stora fönster som låter dig njuta av det natursköna läget ett stenkast från vattnet.

Lägenheterna är till försäljning omgående. Köpare under byggtiden ges stor valfrihet gällande inredning.

Fakta

Yta: 95 m²
Rum: 3 r + k
Våningar: 2
Byggnadsår: 2007-2008
Tillträde: 1 maj 2008
Adress: Fiskargränd 6
Pris: 283 100 € (2 980 €/m²)
Skuldfrött bolag.
Vederlag: 150 €/månad

Kontakt: Lasse Aspbäck
Telefon: 040 7621230
info@dinbostad.ax
www.dinbostad.ax

BOSTADS AB VÄSTERLÄGE

SOMMARGÄSTEN/Lotta Kärkkäinen, norra Italien och Mariehamn

Skön sommar!

Somrarna tillbringar Lotta Kärkkäinen gärna på Åland – hennes läkare rekommenderar det till och med. – Jag är överkänslig mot min egen svett, så är det för varmt får jag en massa utslag som kliar alldeles infernaliskt. Så frågar man mig tycker jag det har varit en fantastiskt skön och sval sommar, säger hon och ler. Foto: ERKKI SANTAMALA

”Härligt när alla känner alla”

– Het och stark så nackhåren reser sig ska den vara! säger Lotta Kärkkäinen och sveper i sig en rykande het espresso på stående fot. Och efter tjugo år i Italien borde hon ju ha koll på den saken.

– Det är så den dricks, stående vid kaffebaren, snabbt och i ett eller två svep. Därför kallas den espresso – det betyder snabb. – Innan drack jag aldrig kaffe, men jag var ju illa tvungen att lära mig. Det är omöjligt att inte dricka kaffe om man bor i Italien, det är en mycket viktig del av kulturen.

Redan under terrailresan i tonåren blev Lotta gripen av Italien. Men det krävdes ett varv via Åbo Akademi och några års studier i italienska och konsthistoria innan hon återsåg sitt hjärtas land. Och det var på tåget på väg till utställningen i Venedig som hennes framtida liv som italiensk hemmafru började – där mötte hon sin blivande man.

– Plötsligt stövlade han bara in i min kupé och, ja, sen när vi kom fram vägrade han helt enkelt släppa mig, säger hon och ler vid minnet. Lite generat.

– Det låter ju så romantiskt så här i efterhand, men då kändes han faktiskt mest lite påflugen, säger hon och skrattar lite.

Föräldrarna hemma på Åland hade lite delade åsikter om den sydländska kärleken.

– Pappa var inte så förtjust, han tyckte väl Italien låg lite långt borta. Mamma däremot tyckte det var alldeles underbart romantiskt!

Det egna hjärtat fick råda och snart gick flyttlasset söderut. Lite drygt ett år senare föddes den första av två söner och valet att stanna hemma med barnen var enkelt.

– Dels ville jag faktiskt vara tillsammans med mina barn, dels är det bara 20 månader mellan dem. Dessutom är det skyhöga dagisavgifter där vi bor, omkring 600 euro per barn och syskonrabatt vet man inte ens vad det är.

Men om några få år har den yngsta sonen lämnat tonåren bakom sig, och då kan man ju undra vad en hemmafru i Italien har lust att fördriva tiden med.

– Skriva! Jag vet ännu inte i vilken form, men jag tycker om att skriva och har många, yviga planer som sträcker sig åt alla möjliga håll och kanter. Vi får se vad det blir.

Härligt bli igenkänd

Kanske är de många åren med en också fysiskt närvarande mamma en bidragande orsak till att de i dag tonåriga pojkarna talar så utmärkt svenska, trots att de vuxit upp som italienare?

– Jag har alltid pratat

svenska med dem och så är vi ju här några månader varje sommar.

Somrarna på Åland är viktiga för dem alla.

– Åh, det är så underbart att komma hit! Folk känner igen en på gatan och stannar och pratar. Folk säger ”Jaså, är du Sol-Britts flickan” och så vet de direkt, det är så härligt. Nystar man lite i folk hittar man nästan alltid en koppling till sig själv. Man träffar kanske någon som visar sig vara tillsammans med ens förra grannes minsting. Eller någon som är mormor till en gammal klasskompis. Eller som har studerat tillsammans med ens kusin. Ja du vet, så där är det ju här och jag tycker det är så trevligt.

Reder sig själva

Även om Lotta tycker det är härligt med allt det där typiskt åländska, som är vardag för oss andra, finns det en sak hon alltid irriterar sig på första veckan hon är här.

– Allt går så långsamt! Folk är så sävliga i allt som sägs och görs, i affären, på bensinmacken, på biblioteket – överallt. Men efter en vecka har jag vant mig och då gillar jag det! säger hon och skrattar.

– Det jag fascinerar så av här, är att folk inte låter sig styras av vädret, man fortsätter med sitt ändå. Om det kommer lite snö i Italien

stänger man skolorna och regnar det lite extra stannar samhället upp. På det sättet är italienarna lite mesiga. Här är man van att reda sig själv, där för man byxorna till sömmerska om man behöver fälla upp buntarna lite grann.

Singelpåsar

För italienarna ingår maten som en av de viktigaste delarna av kulturen och mycket i vardagslivet kretsar kring maten och ätandet.

– Också fattiga människor unnar sig god mat. Man väljer hellre bort något annat. Det finns ju också så fina råvaror att skapa mat med. Inte ens den godaste sommartomat ur egen trädgård här uppe klår solmogna tomater där nere. Hur man än gör smakar de alltid lite mjöligt här, det har säkert med sol och värme att göra.

Men inte är det ju så att alla italienare varje dag står och kokar stora grytor pastasåser på härligt färska grönsaker som dofter förföriskt och som man sedan sitter i timtal och njuter av tillsammans med familjen, vännerna och grannarna.

– Nej då, snabbmat och sånt som frysta grönsaker på påse har blivit en allt vanligare syn i frysdiskarna. Det finns till och med frysgrönsaker och pastarätter i så kallade singelpåsar, alltså påsar som innehåller en portion.

– Det bästa sättet att träffa någon nuförtiden lär vara att stå vid frysdiskarna och se vem som köper singelpåsar och så kanske kasta ur sig lite frågande att ”jaså, är den god den där?”.

Älskar messpalten

På frågan om det är något hon tycker att förändrats på Åland sedan hon flyttade bort, svarar Lotta utan vidare betänketid.

– Norrböle! Jag åkte där igenom häromdan och det fanns ju en massa hus och industrier och saker där, jättespännande. Södra stan, där jag har mina hemknutar, har ju också vuxit massor sen årtiotalet.

– Annars tror jag inte Åland förändrats så mycket, inte i grunden. Det är nog mest jag som förändrats. Så där som man gör med åren.

Men riktigt har de åländska ränderna inte gått ur henne, de många åren utomlands till trots.

– Jag följer flitigt med vad som händer på Åland och älskar att läsa Messa Nyan! Messpalten är fantastiskt underhållande och den åländska politiken är så fascinerande, så annorlunda. ”Hördu du du Danne, jag såg nog...” kan det stå – politikerna här vet verkligen om att de är under ständig lupp, det finns inte mycket utrymme för korruption här inte, inte som i Italien.

– Det gör den åländska politiken oerhört ärlig.

Överkockt spaghetti

Även om bostaden halvvägs upp i bergen i norra Italien numera och sedan länge är hemma för Lotta, finns det saker hon aldrig slutar sakna hemifrån Åland.

– Jag längtar ofta efter det nordiska vädret. De tydliga årstidsväxlingarna. Att gå i svampskogen. Och inte minst – kyliga vindar! Blåst gör att allt känns så levande. Det får gärna storma så det viner i knutarna och rufsar om i håret!

Och efter tjugo år i Italien, finns det fortfarande en sak hon tycker om trots att det får italienarna att rynka föraktfullt på näsan.

– Överkockt spaghetti med myrsås! Det smakar så mycket barndom om det. När jag lagar klassisk, åländsk köttfärssås försöker jag faktiskt koka pastan så det blir såna där tjocka och klibbiga ormar man alltid fick i skolan.

Pulverkaffe har hon heller inget emot.

– Nej, det kan vara riktigt gott, speciellt i en latte.

Hm. Om man efter halva livet i Italien fortfarande gillar överkokt spaghetti och pulverkaffe, då måste verkligen det åländska blodet rinna tjockt och rött som granit genom ådrorna...

Kick off för skolfred

Sång, musik, dansupp-trädanden, servering och mycket annat står på programmet när man nästa lördag för första gången utlyser skolfred på Åland. Arrangörerna hoppas Torget svämmar över av skolelever som vill vara med och kämpa för ett mer medmänskligt skolklimat.

Traditionen att utlysa skolfred har redan funnits på fastlandet i 18 år, främst i finskspråkiga områden.

– Men när jag i fjol läste om att vasaborna utlyste fred i skolorna, kände jag genast att det där skulle vara en perfekt grej för Åland, säger **Tua Åström**, skolfredscoordinator och initiativtagare till projektet.

Projektet är ett samarbete mellan Folkhälsan, Rädda Barnen, Fredsinstitutet och landskapsregeringen.

– Att landskapsregeringen och skolbyrån deltar gör det förhoppningsvis möjligt att nästa år göra utlysningen av skolfreden till en del av en vanlig skoldag.

Freden kommer att utlysas av kultur- och utbildningsminister **Camilla Gunell**.

Nätmobbing

Kick off-jippet på Torget är tänkt fungera som ett startskott och ett paraply för projekt som syftar till att skapa bättre miljö i skolan.

– Mobbing via nätet och mobilen breder ut sig allt mer och det vill vi hjälpa till att stoppa, säger **Janina Björni** från Rädda Barnen som bidrar till projektpaletten med skolbesök där man diskuterar just nätmobbing.

Projektet Skolfred pågår under hela skolåret och skolorna kommer få ta del av de evenemang, föreläsningar och annat som står till buds med just det här temat.

– Det här är ett sätt för oss att nå fram till skolorna genom det hav av idéer och projekt som de överöses av i pappers- och mejlform. Att klimatet i skolorna är sådant att eleverna mår bra är viktigt, därför är det också viktigt att anstränga sig lite extra för att nå fram, säger **Tua Åström**.

Faller projektet väl ut, kommer troligen utlysningen av

Say peace! På lördag utlyses för första gången Skolfred på Åland. Engagerade i projektet är Janina Björni från Rädda Barnen och Miquel Diez från Ålands Fredsinstitut (längst fram), samt Tua Åström från Folkhälsan, Marika Mattfolk från Rädda Barnen och Marja Leena Magnusson från Ålands Fredsinstitut (längst bak).

Foto: JONAS EDSVIK

skolfred att bli en årligen återkommande tradition också på Åland.

Skolfredsjippet riktar sig till alla skolnivåer.

– Det spelar ingen roll vilken skola man går i, alla är välkomna.

När klockan på Torget slår tolv på lördag inleds alltså

det nya skolåret – skolfredsåret.

LINA ANTMAN
lina.antman@nyan.ax

Lagtingsliberaler kandiderar igen

Samtliga liberaler som sitter i lagtinget ställer upp på nytt i höstens val.

För Åke Mattsson innebär en ny period att han tvingas gå i pension senare.

Åke Mattsson har suttit en mandatperiod i lagtinget och nu har han beslutat sig för att kandidera för ytterligare en period. Blir han invald så måste han säga upp sig från polisen och därmed höjs hans pensionsålder från 60 till normala 65 år.

– Men jag kände ändå inget behov av att gå i pension vid 60 som är pensionsåldern för poliser. Jag kom igång så sent som politiker att jag tycker att jag har mycket kvar att ge.

Åke Mattsson säger att han precis har börjat lära sig det politiska systemet, men han

anser inte att han är en typisk politiker.

– Jag har inte det politiska tänkandet genomgående.

En viktig anledning till att Åke Mattsson vill sitta i lagtinget ytterligare en period är att han har klart för sig hur man ska lösa drogproblematiken.

Kan du arbeta bättre mot drogerna som politiker än som polis?

– Ja, om liberalerna är med i regeringen.

Övriga liberala lagtingsledamöter som kandiderar i höstens val är **Raija-Liisa Eklöw, Roger Eriksson, Viveka Eriksson, Mats Perämaa, Katrin Sjögren** och **Leo Sjöstrand**.

ANDERS SIMS
anders.sims@nyan.ax
tfn 528 455

Säger upp sig? Om Åke Mattsson kommer in i lagtinget i höst måste han säga upp sig från polisen.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Intresse för kognitiv terapi

Tio anställda inom psykiatrienheten vid Ålands hälso- och sjukvård föreslås få tjänstledigt med lön för att kunna delta i en utbildning till psykoterapeut i kognitiv beteendeterapi. Utbildningen pågår i tre år och är ett samarbete mellan Högskolan på Åland och Joensuu universitet.

18 anställda inom enheten har visat intresse för att delta i utbildningen som är på totalt 440 timmar under sex terminer. Det betyder i praktiken två-tre studiedagar per månad och de förläggs till Högskolan på Åland. De studerande behöver med andra ord inte resa bort för utbildningen och kan även hålla kvar sina tjänster.

Styrelsen för Ålands hälso- och sjukvård tar ställning till frågan vid sitt möte i morgon. Enligt förslaget skall tio personer beviljas tjänstledigt med lön för att genomgå den treåriga utbildningen som totalt skulle kosta 120.000 euro.

Ett villkor finns dock - att man efter utbildningen förbinder sig att arbeta inom ÅHS minst två år, annars måste en del av kostnaderna för utbildningen återbetalas.

– Det är en rätt blygsam satsning om man jämför med de dyrbara apparater som köps in till andra enheter inom ÅHS men sällan eller aldrig till psykiatrin, säger förvaltningschef **Björn-Olof Ehrnström**. (hf)

Yrkesinstitutet Sydväst	 Skogskurs på svenska
	Kom med på vår skogskurs som startar den 19 september 2007 på Ålands landsbygdscentrum i Jomala. Kursen arrangeras i samarbete med Ålands skogsvårdsförening. Fram till december 2008 samlas vi en gång per månad för att behandla bl.a: Förnyelse - plantskogsskötsel – gallring – avverkningsteknik – specialproduktion - skogsekonomi – skogsbruksplanen – mångbruk m.m. Kursen som omfattar totalt 680 timmar, kommer att genomföras som s.k. flerformsundervisning. Gruppundervisning varvas med självstudier och praktik. Undervisningen kostar 50 €. Närmare upplysningar per tel. 044 – 7827502. Anmälan senast den 14 september 2007 under adress: Yrkesinstitutet Sydväst, Bjarne Andersson Brusabyvägen 2, 25700 Kimito, e – post: bjarne.andersson@sydvast.fi www.yi.sydvest.fi

Högst upp!

Vi på Avanspartners välkomnar Er till vårt nya kontor
högst upp på Torggatan 5.

Med ambitionen att vara bäst på det vi gör erbjuder vi våra kunder:

- oberoende kapitalförvaltning
- affärsjuridik
- företagsfinansiering och affärsutveckling

För dig som vill hitta ett bättre sätt att placera dina pengar erbjuder vi under perioden 24.8-29.8 sänkta teckningsprovisioner på fondplaceringar.

- Den som inte vågar skilja sig från mängden kan inte vara bäst -

avanspartners

LAW ASSET MANAGEMENT FINANCE

Martin Portin
Epost: sport@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

Hemma hos Carlsson,

FOTBOLL. Vad händer om man sätter tre stycken av IFK Mariehamns fotbollsspelare i samma lägenhet?

– Vi har jävligt roligt tillsammans, säger Jani Lyyski om att dela lägenhet med Johan och David Carlsson.

I en rymlig trea med rosa hallväggar, på behagligt gångavstånd från Wiklöf Holding Arena, delar Johan och David "Tulle" Carlsson lägenhet med Jani Lyyski.

– Det var David och Jani som skulle bo tillsammans till att börja med. Jag var med och kollade på lägenheter och så kom det här upp, förklarar Johan hur det kom sig att de tre flyttade ihop.

Nu har de tre bott tillsammans i dryga tre veckor, även om David enligt de andra säljan visar sig i lägenheten, och det mesta verkar löpa på fint.

– Vi har jävligt roligt tillsammans, säger Jani.

Stolta över köket

Det är i köket de tre fotbollsspelarna för det mesta samlas och umgås med varandra.

– Här sitter vi oftast. Det här är vi stoltast över, säger David om det rymliga och välstädade köket.

– Vi gillar utrymme, fortsätter han.

De tre brukar äta tillsammans, vilket man i och för sig gjorde redan innan man flyttade ihop.

– Vi brukade ha matdagar tillsammans ett par gånger i veckan, säger den yngre av bröderna Carlsson.

Förutom att äta med varandra samlas man också bara för att snacka.

Pratar om allt

Och en hel del prat blir det.

– Vi snackar mycket, intygar Johan.

Givetvis blir det en hel del diskussioner kring fotboll men även om andra saker.

– Det blir en del psykologi. Hur andra människor och hur man själv tänker, säger Johan.

David fyller genast på med att säga att de alla är så självcentrerade att de bara pratar om sig själva. Kommentaren får den följden att de tre grabbarna spånar vidare sinsemellan om hur det skulle se ut om så faktiskt var fallet.

– Eftersom det handlar om ens bästa vänner kan man prata om allt, säger David mer allvarligt efter ett tag.

Sunt förnuft råder

Det finns inga ordningsregler för livet i Johans, Davids och Janis lägenhet.

– Det är sunt förnuft, med utropstecken, som gäller, förklarar Johan.

Fotbollstillhåll. Det gula huset inrymmer lägenheten som bebos av Jani Lyyski, Johan och David Carlsson.

Fotbollscentrum. I Janis rum samlas de tre när det är dags för att se fotboll på TV. Platsen med fotboll tillhör givetvis rumsinnehavaren.

Oordning. I Davids rum råder ett viss kaos i väntan på att hans grejer skall anlända från den gamla lägenheten.

Soffliggare. Sofan är den plats som Johan trivs bäst i när det gäller hans eget rum.

Ibland samlas man för rådslag på ungefär en kvart till en halvtimme där det är fritt fram att vädra sin åsikt och föra fram klagomål. Jani försöker förtvivlat komma på vad det senaste klagomålet skulle ha handlat om men lyckas inte. Eventuellt handlade det om komposten.

– Det är smågrejer, konstaterar han slutligen om problemen.

Eftersom de tre känner varandra så bra som de gör, fungerar kommunikation mellan dem utan problem.

– Det bästa är att man kan lacka ur på varandra, säger Jani och berättar att det är

Lägenhetens mittpunkt. I köket samlas Jani, David och Johan för att äta och för att snacka.

precis på samma sätt som på fotbollsplanen och att det alltid går över snabbt.

Årets klipp för Johan

Rummen har de tre fotbollsspelarna fördelat på så sätt att Jani har det största rummet, Johan mellanrummet medan

David kamperar i ett betydligt mindre rum.

– Man ser ju vem som är störst av oss, säger Johan och antyder att muskelstyrkan skulle ha spelat in när rummen fördelades.

Antydningar om att de skadeproblem som bröderna Carlsson drabbats av under säsongen

skulle häröra från rumsfördelning framkommer också, men tonas snabbt ner.

– Jag har gjort årets klipp, säger Johan däremot och syftar på att medan de andra två lägenhetsinnehavarna ränner hos sina flickvänner får han ha lägenheten på egen hand.

” En björn är som farligast
när den är skadeskjuten.

DJURGÅRDEN IF:S TRÄNARE PAUL LINDHOLM INFÖR
MÅNDAGENS ALLSVENSKA MATCH MOT KALMAR FF.

Carlsson & Lyyski

Som det redan nämnts är är det David som oftast är frånvarande och tydligen i den grad att hans närvaro ses som väldigt speciell.

– Ja, David var ju här en timme en gång, säger nämligen Johan när de tre ombeds berätta någon speciell histo-

ria från deras tid som samboende.

MARTIN PORTIN
martin.portin@nyan.ax
tfn 528 462

Foto: ERKKI SANTAMALA
foto@nyan.ax

Chokladhylla.

”Janis chokladkakor!!
Rör ej!” står det på hyllan
som för dagen innehöll
endast pasta.

Nu
är det
dags att
börja
träna!

ÅLAND
inline

MARATHON
och ½ MARATHON

**LÖRDAG
8 SEPTEMBER**

Anmälan/info
Johanna Kallio
johanna.kallio@
hotmail.com
tel +358 40 595 1995
Sista anmälningdag
31.8.2007

*Häng med
du också!*

IFK skriver kontrakt med Appel

■ **FOTBOLL.** IFK Mariehamn har skrivit kontrakt med pojklandslagspelaren **Fredrik Appel**, 16 år. Appel har under den gångna säsongen tränat med IFK:s A-lag men spelat med Hammarlands IK i division III. Kontraktet med Appel, som är IFK:s egen produkt, sträcker sig över två år, meddelar klubben i ett pressmeddelande.

Samtidigt meddelar man från IFK Mariehamn att **Amos Ekhalie** kommer att spela med IF Finströmskamraterna under resten av denna säsong. (mp)

Lindström fortsätter i TamU

■ **FOTBOLL.** Tampere United i FM-ligan förlängde kontraktet med försvararen **Mathias Lindström** med två år på torsdagen.

Lindström, vars förra kontrakt var av modellen 2+1 år, har spelat 146 ligamatcher och skjutit tio mål i dem. Lindström har också spelat för Inter och Allianssi i ligan.

Före Lindström kom till Tammerfors gjorde han en kort visit i Norge, den sejouren räckte endast några matcher.

– Klart att det fortfarande intresserar mig att spela i Europa. Det är också en av orsakerna till att jag förlängde med TamU, det är meningen att spela europeiska matcher med klubben också de kommande säsongerna, säger Lindström. (FNB)

**Tipsa
SPORTEN
dygnet runt**
Tel 0457 324 4444

nyan.ax

**Inbjudan till VM i
allmogebåtssegling**

**lördagen den
1 september 2007.**

Start vid skötbåtshamnen
kl. 15.00.

FRIIDROTT. I natt, efter pressläggning, inleddes VM i Osaka med herrarnas maratonlopp. Det åländska hoppet i friidrotts-VM, **Janne Holmén**, kände sig inför loppet i bra form och uppger att han trivs i Japan.

Den intresserade vet vid läsandet av denna text hur det gick för Janne Holmén i nattens VM-maratonlopp i Osaka, Japan. Inför loppet lovade det mesta gott med tanke på ett bra resultat för ålänningen. Formen var god, banprofilen passande och dessutom utlovades varmt väder vilket är i Holmén's smak.

Men allt "inför" är nu historia. Loppet är sprunget och huruvida Holmén nådde en plats bland de åtta bästa, vilket han i en intervju i Hufvudstadsbladet sade sig sikta på, har nu visat sig.

Mycket uppmärksamhet

Maratonlöparna är inte de idrottsmän som vanligtvis får mest utrymme när det kommer till friidrottstävlingar. I Japan är det dock annorlunda i och med att långdistanslöpningen uppskattas i VM-ländet, något som Holmén kan bekräfta.

– Maraton är uppskattat, det ges till exempel stort utrymme i broschyrer och material som delats ut inför VM, berättar han för Nya Åland.

Även om Holmén reste ner relativt tidigt till Japan för att hinna anpassa sig till värmen, vid starten för VM-loppet väntades temperaturen ligga på 25-27 grader för att sedan öka, har det inför loppet bara handlat om träning och vila, berättar han.

Sightseeing om benen bär

Att i större utsträckning bekanta sig med omgivningen

får vänta tills efter VM för Holmén. Efter att maratonloppet avgjorts finns ett par extra dagar i Japan inplanerade då hemresan sker först på tisdag. Programmet under de extra dagarna kommer troligen att innehålla en del sightseeing för Holmén, som är på sitt första besök i Japan.

– Jag åker hem först på tisdag, och skall försöka se mig omkring på söndag och måndag, om benen fortfarande bär mig, säger han.

Svårt med engelskan

I sin blogg på marathons.se kan man följa Janne Holmén's vistelse i Japan. Här berättar han bland annat om hur det finländska laget inför resan till Japan fick lära sig att man absolut inte får äta stående tillsammans med japaner. Väl på plats visade det sig att välkomstlunchen intogs stående i sällskap med det japanska värdarna.

– Våra nyinlärdas fördomar överlevde alltså inte ens tre dagar i kontakt med verkligheten, skriver Holmén i sin blogg.

Allt som allt verkar dock vistelsen i Japan förlöpa smärtfritt, även om japanernas engelska, enligt Holmén, lämnar en del övrigt att önska.

FNB/MARTIN PORTIN
martin.portin@nyan.ax
tfn 528 462

Big in Japan. Janne Holmén trivs i Japan där maraton är en stor sport.
Foto: LEHTIKUVA

Sportens kom ihåg

■ **MIFK Ishockey:** B-pojkarnas träning börjar på tisdag 28/8 kl. 17. Is från klockan 18. Föräldramöte klockan 18. Alla upp.

■ **ÅID-orientering:** ÅM Stafett vid Vikingaborg, Sonboda, Föglö, lördag 1 september. Start 10:45. Färja fr. Svinö kl. 9:30. Anmälan senast tisdag 28 augusti till ÅID:s kansli.

■ **IFF/IFFK/SIF:** Klubbkamp i

friidrott, omgång 3, onsdag 29 augusti på Sportkila i Sund. Anmälan kl. 18.00, start kl. 18.30. Klasser och grenar: P 7-15 år/200 m, Tresteg, Diskus. F 7-15 år/200 m, Tresteg, Diskus.

■ **ÅID-orientering:** ÅM i långdistans/OL-cup 5 tisdag 28 augusti i Pettböle. Första start 19.00. Anmälan till ÅID:s kansli senast 23 augusti.

■ **IFK Mariehamn Bordtennis:** Höstens bordtennis-träningar börjar 4/9. Vi tränar i Idrottsgården på tisdagar, Juniorer kl 18-20, seniorer 20-22. Nu finns det plats för flera nya juniorer. Info och anmälningar (såväl nya som gamla spelare) : kontakta Harry Lindqvist. Tel : 16217, harry.lindqvist@crosskey.fi

■ **IFK-simning:** Grupperna

startar 3 september. Inskrivning tisdag 28 augusti kl. 17 på Mariebad. Vid frågor ring Bea t.040 589 4510.

■ **ÅSSF Pistol:** Fripistol, Höstpokalen lördag 25 augusti kl.12:00 Bredmo pistolbana

■ **IFK-ishockey:** B-pojkarnas träning börjar på tisdag 28/8 kl.17. Is från klockan 18. Föräldramöte klockan 18. Alla upp

■ **ÅBSK-AGILITY:** Agilitycup, deltävling 6, onsdagen 29.8 kl 18.00 på plan i Torp. Anmälningar och ev. frågor till Yrsa, tel: 040 5073424 eller e-post: yrsa.finne@aland.net

■ **Föglö JVF:** Ålands Fiskförädlings vandringspris på älg och frigevär plus lag. Sö 2.9 kl 12 i Föglö, Granboda.

Tävlingsfordon - jänkare - veteranbilar - sportbilar - custombyggen - motorcyklar m.fl.

Söndag 26 augusti kl. 12-15

Insläpp för deltagare kl. 11.00

Idrottsparken, Sandplan i Mariehamn

Öppen träff för alla bil- och mc-entusiaster

ÅLANDS HÄFTIGASTE

Du som vill kan även delta i tävlingen "Ålands häftigaste bil" och "häftigaste MC".

Anmälan på plats. Publiken röstar fram vinnaren i Nya Ålands tävling.

Entré 4 €
ÅMK-medl. barn u. 12 2 €

Nya Åland
☆☆☆

Arr. Åland Car Club/ÅMK

gillar du när det svänger!?

KONB **NEKÖRNING**

mariehamns flygfälts parkering
lördagen den 1 september kl 11.00

Klasser: FWD, RWD & 4WD
Åskådare 4 euro förare 20 euro

Reglemente och information:
www.motorportalen.net

Förare infinner sig mellan kl. 08.00 - 09.00 för besiktning. Ingen tidigare erfarenhet krävs! Anmälningar mottages på plats.

BILHALLEN

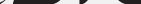

FINAVIA
ILMAILULAITOS LUFTFARTSVERKET

MOTOR • COMPANY
BILHUSET I MARIEHAMN

NC-Design

BILCENTERThe logo for Steel 95.9 FM, featuring a stylized circular graphic to the left of the text "STEEL 95.9 FM".

ZEBRA BIL

Bil Macken

Bifa Ab Bilfirma
www.bifa.ax

berrolfs

ÅLANDS ÖMSESIDIGA
FÖRSÄKRINGSBOLAG

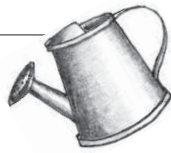
DINO'S
BAR & GRILL

Titte Törnroth-Sarkkinen
Epost: titte.tornroth@nyan.ax

tittes trädgård

■ ■ Nästa vecka
handlar det om en
prunkande kolonilott.

Fantastisk blomsterprakt. Den stora mängden perenner gör att det hela tiden blommar i trädgården, från de tidiga lökväxterna till sent in på hösten. Där det finns luckor i rabatterna planterar Anna-Lisa ut dahlior varje vår.

Lockar uppåt. En inbjudande liten stig leder upp på berget. För varje meter man går finns det nya växter att titta på.

Exotisk buske. Katalpa är ett träd som enligt zonbeskrivningen inte skall klara av vårt klimat. Hos Anna-Lisa överlever både Katalpan och många andra rariteter utan problem. I bakgrunden syns en del av trädgårdens stora samling av riddarsporrar.

Trädgården som har precis allt

Säg den perenn som Anna-Lisa Andersson inte har i sin trädgård i Byttböle i Hammarland!
Det lönar sig nog inte ens att försöka - Anna-Lisa är nämligen sannolikt Ålands största växtsamlare.

Anna-Lisa Andersson flyttade till huset i Byttböle 1952 och tre år senare fick hon professionell hjälp med att anlägga en trädgård alldeles runt bostadshuset. Ungefär trettio år senare, på 1980-talet, blev den trädgården för liten då intresset för odling slog till på allvar.
I dag, ytterligare cirka tjugo år senare, är resultatet enastående. Anna-Lisa, som beskriver sig själv som en samlare, har en

otrolig perennsamling på en stor, före detta åker, i flera mindre rabatter, i stora skogs-partier och till och med på ett berg.
Bara rosorna i hennes trädgård är femhundra stycken!
Dessutom samlar den här damen lika ivrigt på pelargoner, fuchsior och dahlior. Varje vår planterar hon till exempel ut trehundra dahliaknölar, knölar som skall upp igen på hösten och forslas till vinterförvaring...
Och inte nog med det. Tre dammar har hon anlagt och ett av de senaste projekten var att själv stenlägga en rejäl uteplats!
Varje besök hos Anna-Lisa har gett mig rejält med ny kunskap. Men framför allt har besöken gett mig skönhetsupplevelser

och därför har jag valt att hålla texten kort i det här reportaget och i stället låta bilderna från detta livsverk tala för sig!
TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax
Foto: SEPPO SARKKINEN
PS. För dig som inte känner Anna-Lisa Andersson kan jag berätta att hon utöver trädgårdsarbetet dessutom har köksansvaret för tiotals bröllop och andra tillställningar varje år och då bakar hon allt bröd i sin lilla privata ugn. Och jag kan också berätta att hon utstrålar en så stor livsglädje och energi att man blir glad och varm genast då man träffar henne!

Blommande skog. De skuggälskande växterna får breda ut sig på ett stort område i skogen. Även här finns det alltid något som blommar.

Berg med karaktär. En stor rabatt med stenpartiväxter och en liten naturlig damm ger karaktär åt ett stort berg. Anna-Lisa har sammanlagt tre dammar av vilka en riktigt stor finns mitt i den blommande "perennakern".

Vacker stenläggning. Att här bor en dam som trivs med att jobba visar till exempel den här sittplatsen som Anna-Lisa själv har stenlagt nu i år.

KRYSSSET

NR 29

Lösningarna till kryssset nr 29 vill vi ha senast **torsdagen den 6 september**. Vinnarna och rätt lösning presenteras **lördagen den 8 september**. Vinster:
Två Casinolotter i förstapris och varsin Naturlott till andra-pristagarna.
Sänd lösningen till **Nya Åland, PB 21, 22 101 Mariehamn**. Märk kuvertet kryss 29.

Namn:.....
Adress:.....
.....
.....
.....

NYA ÅLANDSKRYSSSET NR 6

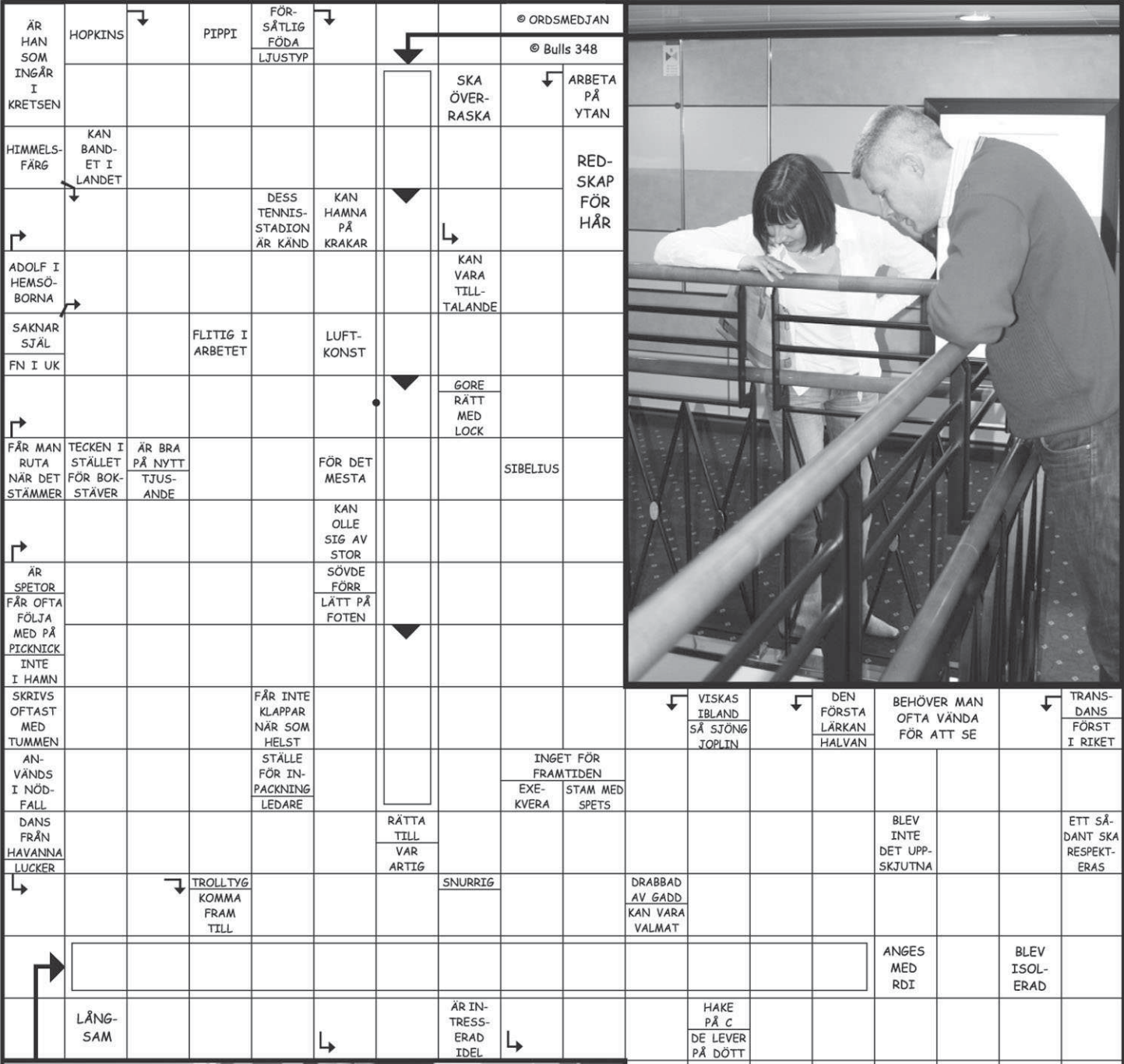
Å	K	E	N	A	D	K	K	S	P	M	S	A												
Å	L	K	O	H	O	L	E	N	M	E	D	L	A	R	I	M	P	R	O	M	P	T	U	
B	E	T	A	L	A	S	O	S	I	A	Å	T	K	A	O	S	L	O	G					
E	N	A	R	S	A	D	L	A	S	T	E	L	L	A	S	A	F	T	V	E	S	A	L	U
K	R	Y	L	L	A	S	O	A	G	A	D	T	K	L	O	S	S	E	N					S
S	T	A	T	E	R	I	N	G																
↓	K	S	O	M	N	K	L	O	K	A	A	N	I	S	M	A	D	A	I	I				
S	E	R	B	I	S	K	T	A	R	R	B	I	L	I	S	T	K	A	P	E	T			
N	O	R	N	A	T	A	T	J	Ä	R	I	G	A	A	L	A	S	K	A	R				
A	G	M	I	T	↓	G	F	E	L	S	A	K	A	R	P	A	R	A						
S	A	G	O	S	P	E	L	A	T	L	E	T	↓	T	E	S	E	T	T	D				
T	R	A	U	L	L	A	S	O	I	N	M	Y	T	S	A	T	S	I	K	I				
F	R	E	D	M	A	N	S	T	A	R	K	F	E	L	A	T	A	↓	A	T				
↓	E	L	A	K	A	O	P	↓	F	A	D	→	H	O	G	A	↓	T	V	I				
M	A	N	A	A	T	R	A	K	T	Ö	R	A	S	Ä	N	G	S	O	L	O				
↓	I	L	O	↓	C	M	A	B	O	V	A	R	N	A	A	N	K							
S	A	G	G	Ö	F	E	S	Ö	V	D	E	→	I	N	G	E	N	→	S	N	A	P	S	
F	A	R	S	Ö	L	B	Y	T	A	R	E	N	A											
F	A	R	S	Ö	L	B	Y	T	A	R	E	N	A											
N	I	S	C	H	↓	P	S	R	E	D	A	R	E											
Y	T	E	N	A	K	O	R	E	N	A	T													
J	O	R	D	G	U	B	B	E	N															

NAME: _____

ADRESS: _____

GRATTIS

Casinolotterna i Nya Ålandskryssset nr 6 går till **Bodil Blomqvist** Mariehamn. Varsin Naturlott får **Karin Pedersen** Gottby och **Sofie Björke** Mariehamn.

Nyans sudoku

Lösning på sidan 24

LÄTT

5			2	6	8	3	7	4
6		7				9		
			4					5
7		9	1				3	
		5		8	3		9	
4				2		7		8
							6	3
		8	6		7		2	
1	2			9	5		4	7

MEDEL

		3		9		4	1	
		5						2
	7							8
			8					
9	4			2	7			
	1		5			3	6	
8				1		2		
	6			4	5	9		
5		9		3	7			

SVÅR

		2			9			7
						4		8
	5	7	6					
1				8				
				5		7		9
		6		9			5	
	3	9						
				3	7			
6						2	4	

” Vad jag vet har inte de här killarna uppträtt på Åland förut. TONY ”TRUMMAN” MATTSSON OM KOMMANDE KOMIKER PÅ ARKEN.

lördagsnöje

” Landet med tusende öar och skär, vill inte ha några smygrassar här! FRED FORSELL

Kända komiker till Arken

I höst fortsätter Hotell Arkipelag med sina populära stand-up kvällar. Redan nu har tre svenska komiker bokats in. Först ut är Hasse Brontén följd av Robin Paulsson och Pontus Enhörning.

– Vad jag vet har inte de här killarna uppträtt på Åland förut, säger Arkens Tony ”Trumman” Mattsson. Han berättar att Hasse Brontén som första komiker för hösten uppträder redan om tre veckor, lördagen den 14 september. 2005 valdes just Brontén till Sveriges roligaste - och världens tredje roligaste - polis i tävlingen ”Worlds funniest cop competition” som ägde rum i Jacksonville i USA. Samma år valdes han också till årets nykomling med motiveringen ”en fruktansvärt rolig snut som visat att en bra snut inte är en död snut och som med sin träffsäkra och charmiga stand-up akt har rivit ner applåder överallt där han uppträtt”. Brontén har på senare tid även medverkat mycket i tv, bland annat i TV3:s Sing Along och TV4:s Stockholm Live. Han har även skrivit manus för Extra Extra, 100% och Robins.

Radioprofil

Den 12 oktober är det dags för nästa komiker: Robin Paulsson. Paulsson har bland annat fått utmärkelserna ”roligast i Skåne” 2003 och på svenska stand-up galan 2004 valdes han till årets nykomling . – Han har trots sin rätt unga ålder, han är född 1983, hunnit uppträda på alla ståuppscener värda namnet i Sverige, och han har varit

Skall roa ålänningar. Pontus Enhörning står på Hotell Arkipelags stand-up scen den 16 november. Han är vad man kan kalla en veteran i branschen, med otaliga radio och tv-framträdanden i bagaget. Foto: Mia Carlsson/SR

med en hel del i radio och tv, bland annat i tv-programmen Stockholm Live, Extra Extra, Time Out, Tack Gode

Gud, och självklart i sin egen talkshow Robins, berättar Mattsson. 16 november är det dags

för veteranen Pontus Enhörning. – Han har jobbat med radio sedan 1980, och även varit med i flera stand-up program på tv. Han är alltid lika rapp i käften och med glimten i ögat är han ett måste att se och höra för alla stand-up älskare, menar Mattsson.

Omgjord supé

Arken har inför höstens stand-up kvällar gjort om sin supémény. – Vi har gjort om den till en trerätters meny. Det var så många som ville ha efterrätt under tidigare säsonger, och då ordnar vi det så klart, säger Mattsson. Vidare vill Mattsson rekommendera middagsgästerna att ta sig till restaurangen redan klockan 19.00, även om showen startar först klockan 21.00. – Självklart kan man även som tidigare bara köpa en ståplatsbiljett till baren om man inte hinner hit på midagen. Man hör bra även längst bak, vi har högtalare runt hela lokalen.

Åldersgränser

Mattsson vill slutligen passa på att klargöra vilka åldersgränser som gäller på Arken framöver. – Eftersom många av våra yngre gäster undrar när vi skall återgå till att ha 18-års åldersgräns på fredagarna så kan jag meddela att det blir från och med fredagen den 31 augusti. På lördagar fortsätter Arken med 20-års åldersgräns året runt.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Hundar effektiva mot piratprodukter

■ Labrador retriever-hundarna Lucky och Flo har stoppat cirka två miljoner olagliga cd-skivor vid den malaysiska gränsen. Hundarna har arbetat för gränsbevakningen i ett halvt år, och har under den tiden upptäckt olagliga skivor för ett värde av 4,4 miljoner euro. Lucky och Flo är skolade för att identifiera kemikalier som används i skivorna. Trots sitt goda luktsinne kan hundarna

ändå inte skilja mellan piratskivor och lagliga, utan den delen av arbetet sköts av människor. Hundarnas effektivitet och vänlighet har gjort intryck på de malaysiska myndigheterna, och de belönades i måndags med medaljer. De treåriga hundarna är ursprungligen från Nordirland, men efter att deras tidsbundna kontrakt upphört i Malaysia flyttar de till USA där de fortsätter sitt arbete. (FNB)

OBS Det händer

Snygga bilar. I helgen finns det flera evenemang att gå på för motorintresserade. På lördagen hålls en MC-utställning i Bomarsund och en bilutställning i Mariehamn. På söndagen hålls en motorträff. Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

LÖRDAG 25.8 BILUTSTÄLLNING

■ ■ Mariehamn Torget kl 9.00-10.00. Deltagarna i The M.G. Car Club of Swedens Ålandsrunda visar upp sina bilar. 15 ekipage kommer från Sverige och åtminstone 3 ålandsregistrerade MG deltar.

DANS

■ ■ Arkipelag restaurangen kl 21.00. Norrskén.

FORNELDARNAS NATT

■ ■ Kökar Estholm kl 22.00. ☐ Ljuskonst av Korpmor och Kråkmor. ☐ Musik med Blood Feud Sisters. ☐ Historieberättaren och författaren Leo Löthman.

MC-UTSTÄLLNING

■ ■ Sund Bomarsund Furulundsgården kl 12.00-15.00. Utställning med veteranmotorcyklar och -mopeder.

NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00. Soundway, sommarens sista spelning. ■ ■ Dinos kl 22.00. Made in Thailand. ■ ■ Parks bar kl 22.00. Martin Hyrén.

RUNDVANDRING

■ ■ Björkörs naturreservat kl 12.00-16.00. Guidad rundvandring. Kontakta tillsyningsmannen Kaj Porko, 0457 361 36 50.

VATTENFESTIVAL

■ ■ Kökar vid Sandvikhshälor kl 10.00-14.00. ☐ "Hur mår vårt vatten?" Provtagningar med Åsa Hägg från Husö biologiska station. ☐ Vattenmusik med Stäni Steinbock. ☐ Roddövningar med Gunnar Sundström. ☐ Bad- och vattenlekar.

ÖL-FEST

■ ■ Finström Grelsby Pub

Stallhagen kl 18.00-24.00. Musik med Kuttens Blues Band.

SÖNDAG 26.8 LOPPMARKNAD

■ ■ Hammarland Sälis kl 11.00-18.00. Gårdsloppis.

MOTORTRÄFF

■ ■ Mariehamn Idrotts-parken sandplanen kl 12.00-15.00. Öppen träff för alla bil- och mc-entusiaster. Tävlingsfordon, jänkare, veteranbilar, sportbilar, custombyggen, motorcyklar med mera. Nya Ålands tävling "Ålands häftigaste bil" och "häftigaste mc". Publiken röstar fram vinnaren.

NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00. Bar-dj

SÄLSKÄRS-TUR

■ ■ Hammarland Skarpnåtö kl 13.30, avgång med m/s Silvana. Extrainsatt guidad tur till fyren på Sälskär i nordvästra Hammarland. Guide Bengt Häger. Anmälan tel 0400-229 149.

MÅNDAG 27.8 FÖRELÄSNING

■ ■ Kaptenssalen på Arken kl 18.00-21.00. Två föreläsningar inom ramen för projektet Åland form. Fredrik Härén är en rutinerad föreläsare om kreativitet och nytänkande. I år blev han tillsammans med sin bror utsedd till årets talare. Alexander Lervik driver företaget Lervik Design, som bland annat inrett Sturecompagniet och två avdelningar på varuhuset NK i Stockholm. Han ska tala om kreativitet och inspiration inom formgivning. **OBS! Platsen är ändrad!**

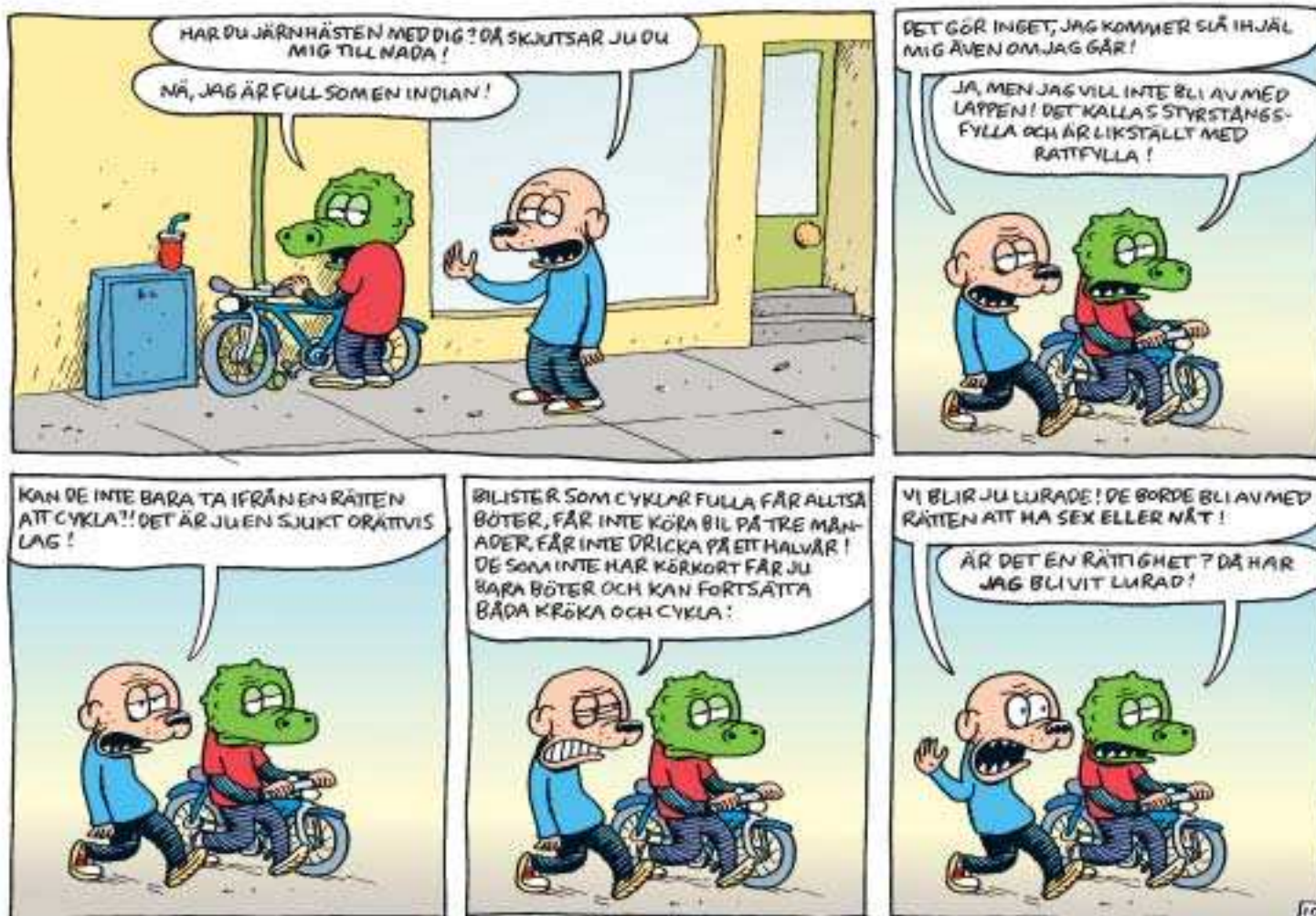
NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00. Bar-dj

NYANFAJTEN					
	Fem	Fyra	Tre	Två	Ett
På bordet. En dryck.	Utvinns från växten Camellia Sinensis.	Den första boken om drycken utkom år 780.	Ett berömt party i Boston förknippas med drycken.	Säljs både i påsar och i lösvikt.	Även örtvarianter som rooibos och kamomill bär detta namn.
Ekonomi. Ett företag.	Har sitt huvudkontor i Dearborn, Michigan i USA.	Grundades 16 juni 1903.	Är världens tredje största i sin bransch.	Förknippas med "löpandeband"-principen.	Har bl.a. tillverkat modellerna Anglia, T och Sierra.
Sagans värld. Ett djur.	Kan bara fångas av en orörd jungfru.	Symboliserar renhet, kyskhets och fulländad godhet.	Heter "unicorn" på engelska.	En häst med klövar och lejonsvans...	...och ett långt, rakt horn mitt i pannan.
Geografi. Ett land.	Blev 1922 självständigt från Storbritannien.	Gränsar till bl.a. Libyen och Sudan.	Nuvarande president är Hosni Mobarak.	Stora städer är bl.a. Alexandria, Luxor och Port Said.	Här finns bl.a. Keops pyramid.
Världen. Ett årtal.	Falklandskriget utkämpas.	Iron Maiden släpper skivan "The Number of the Beast".	Prinsessan Madeleine föds.	Mauno Koivisto blir Finlands president.	Olof Palme blir Sveriges statsminister.

M A R T I N K E I L E R M A N

ROCKY

ZITS **BY JERRY SCOTT AND JIM BORGMAN**

FRED **LÖRD.**

FRED FORSELL / ÖRDAGSKRÖNIKA

Tårta den jäveln!

En liten fråga: Varför hängdes inte den där rasistiska butiksinnehavaren ut i tidningarna? Jag syftar på butiksinnehavaren som gav sina anställda order att låta larmet gå om de så mycket som hörde någon visa ordet "romer".

Ingen folkstorm. Inget ramaskri. Varför hände inget?

Han (för visst var det ju en han?) borde ju givetvis ha fått "löpa gatlopp i medierna". Sen borde han ha äggats, tårtats, hånats och vuxenmobbats bort från sin verksamhet, eller i alla fall till en ofrivillig långsmester i hemmet, bakom fördragna gardiner. Och där kunde han gott ha drabbats av uppretade demonstranter med tält, övernattningsväsor, plakater, megafoner och ramsor som "Landet med tusende öar och skär / vill inte ha några smyggrassar här!" högljutt ekande utanför sitt skamsna sovrumsfönster. Och sen på natten hade det väl varit fint om demonstranterna hade blivit lite fulla och sjungit ännu högre och sen, till sist, knullat lite högljutt och stötande innan de somnade, utslagna på butiksinnehavarens gräsmatta?

Låter det lite onödigt hårt? Ja, jo. Kanske.

Men vi säger så här istället: Alla de folkvalda då. Politikerna - de kunde väl i alla fall ha visat att de bryr sig om pettesser som diskriminering i allmänhet och hets mot folkgrupp i synnerhet. De kunde ha lagt ner det pågående, menlösa välfälskandet i insändarspalterna ("välfärden kostar", "jättestor offentlig sektor", SNARK!) och istället skrivit långa, svavelosande debattinlägg om människors lika värde, demokrati, yadayada, ja, ni vet allt det där som vi alla EGTENLIGEN tycker, men som vi så sällan verkar beredda att verkligen ANSTRÄNGA oss för. Jag såg inte många sådana debattinlägg av de åländska politikerna efter romerincidenten. Eller vänta: jag såg inte ett enda ynka inlägg av från en enda ynka politiker. Bara den vanliga, bruntråkiga, stylvitiga "snart är det val"-skiten.

Frågan är om det totala ointresset beror på att a) politikerna tycker att det är snorjobbigt när besvärliga ärenden tränger sig in i deras färdigt planerade agendor eller b) politikerna vet att många i tysthet håller med butiksinnehavaren, så de tiger ihjäl den där incidenten och hop-
pas det dröjer länge innan nästa zigenare är dum nog att försöka handla i fel affär.

Mardrömmen är ju att det är b) som gäller. Att en tyst majoritet sitter hemma vid köksborden och hummar för sig själva, "inte för att jag är rasist, inte alls, men man vet ju hur tjuvaktiga de där zig... romerna är, de stjälar ju som skator, det ingår i deras kultur, det finns det STATTESTIK på".

Och därifrån är steget inte så långt till "jag har inga fördomar, men det finns ju STATTESTIK på att irakier begår mer brott än övriga nordbor tillsammans" och därifrån är det inte långt till "det bor en potentiell terrorist i varje muslim säger STATTESTIKEN", och i bakgrunden hör man Sverigedemokraterna (och deras åländska kusiner) jubla, och småningom går de till val på någon stark person "som säger vad alla tänker, men ingen vågat säga förut" - alla rasistvins älsklingslogan.

Vid närmare eftertanke: Fan, vad jag önskar att någon hade tårtat den där jäveln.

➤ ÖNSKAS HYRA

Lärare söker

ETTA eller TVÅ

i Mariehamn snarast.

Ring Åsa
Tel 050 4358170

➤ KÖPES

STUGTOMT

med eller utan stuga alt.
torp önskas köpa.

Tel 0457 331 4075
el. 14 259

Susanne Henriksson

➤ LEDIGA PLATSER

➤ MÖTEN

Aktieägarna i Lappo Sportfiskevatten Ab samt delägarna i Lappo Samfällighet

kallas till

ordinarie stämma

söndag 2 september 2007 kl 15:00 på Klockkulla.

- Stadgeenliga förhandlingar
- Syssломännens disponering av samfällt markområde

Svar till Beijar och Nilsson

■ **Christian Beijar** fäktar på om bostadspolitiken (fredagens tidning). Efter att jag med hjälp av officiell statistik i en insändare (18 augusti) visade att socialdemokraternas skryt bygger på en illusion har Beijar valt att skylla stagnationen i byggandet av hyresbostäder under 90-talet på bland andra Frisinnad samverkan. FS i sin tur anser att pengar till hyresbostäder tas av villaägarna. Medan FS och sossarna gör upp om saken hoppas jag att andra partier bygger vidare för hyresgäster och näringsliv.

I en annan insändare (fredagens tidning) är **Martin**

Nilsson mera kritisk och ställer, efter att ha gått en kurs i forskningsmetodik, tre frågor till mig.

1. Vad betyder egentligen regionalt differentierat direktlån för hyresbostäder?

Direktlån eller enhetslån för hyresbostäder infördes i landskapsbudgeten för 2002. Lånet ges ut direkt av landskapsregeringen och har en stabil ränta med varierande avbetalningstid beroende på ränteläget. Lånet ges till såväl privat som kommunalt byggande med en något lägre ränta i glesbygden (regional differentiering). Lånet ges också till hissinstallation i äldre hyreshus. Socialdemokraterna motarbetade förslaget i lagtinget och

ville istället ha höjda bostadsbidrag.

2. Vad hade denna politik för inverkan på en redan uppgående trend för bostadsproduktionen?

Bostadsproduktionen ökade något i slutet av 90-talet, men trots ett skriande behov av hyreslägenheter tog byggandet fart först när enhetslånen infördes. Det nya lånesystemet var också en näringspolitisk satsning som motverkade tendenser till stagnation i den ekonomiska utvecklingen. I lagtinget ansåg socialdemokraterna att enhetslånen ”kommer knappast att öka hyreshusbyggandet i någon större omfattning”. I själva verket var

efterfrågan på lån mycket stor och systemet tillämpas än idag.

3. Inkluderar mitt diagram alla typer av bostäder?

Diagrammet visar all bostadsproduktion, men hyresbostäder följer samma mönster; stagnation på 90-talet och en stark expansion från 2002.

Det mest märkliga med socialdemokraternas bostadspolitik är att samtidigt som man talar om att gynna ”de som har en svårare ekonomisk situation” och ”dem som inte har råd att köpa en egen bostad” för man en skatte- och avdragspolitik som mest gynnar de allra rikaste.

Olof Erland

➤ LEDIGA PLATSER

Carl Rundberg Ab är ett åländskt skogsföretag med egen inköpsavdelning, sågverk och flisterminal. Vid sågen i Önningeby finns hyvleri och miljöanpassad tryckimpregneringsanläggning för vidareförädling, samt kontor. Flisterminalen är belägen i Möckelö. Produkterna säljs på både hemma- och exportmarknaden. Företaget grundades 1949 och omsätter ca 5 milj. euro årligen. Vi sysselsätter ca 40 personer. Mer utförlig företagsinformation finns på www.rundbergs.ax

Då vår nuvarande ekonomichef från årsskiftet övertar VD:ansvaret, söker vi nu en ny

Ekonomichef

Ekonomichefen ansvarar för företagets kontorsadministration, redovisning och bokslut samt avtals- och lönefrågor. Du är direkt underställd VD och medlem i företagets ledningsgrupp.

Vi förutsätter att du har:

- ekonomisk utbildning.
- god ledarförmåga samt lätt för att samarbeta.
- budgeterfarenhet.
- goda insikter i IT. Vårt ekonomisystem är Navision.

Språkkunskaper är en merit.

Mer information om tjänsten lämnas av ekonomichef Jan Stenlund, tel. 32 950.

Din ansökan jämte löneanspråk vill vi ha senast den **10 september 2007**, märkt "Ekonomichef". Adress: Carl Rundberg Ab, Önningebyvägen 587, 22 140 MARIEHAMN eller per e-post: jan.stenlund@rundbergs.ax

Med anledning av den rådande starka skogssituationen förstärker vi nu vår skogsavdelning med en

Skogsarbetsledare

som skall vara med och driva och utveckla verksamheten. Du kommer att ansvara för virkesinköp, avverkningsdrivningar, mätning samt utvecklingen av bioenergi/träbränsle.

Vi söker dig som:

- är skogsbruksingenjör eller har motsvarande utbildning.
- har lätt för att samarbeta och etablera nya kontakter.
- ser ny teknik och dess möjligheter som en utmaning.

Detaljerna i tjänstens innehåll utformar vi gärna i samråd med dig.

Information om tjänsten ges av VD Bjarne Blomster eller skogschef Kennet Berndtsson, tel. 32 950

Din ansökan jämte löneanspråk vill vi ha senast den **10 september 2007**, märkt "Skogsarbetsledare". Adress: Carl Rundberg Ab, Önningebyvägen 587, 22 140 MARIEHAMN eller per e-post: bjarne.blomster@rundbergs.ax

CARL RUNDBERG AB

ÖNNINGEBY SÅG, TEL. 32 950 VARD. 08-17, LÖRD. 09-13

www.rundbergs.ax

Landskapsregeringen - en "lame duck"?

■ Det är mycket bra att struktur -07 reformen läggs på is. I den mån liberalerna får förtroende att delta i eller leda det fortsatta reformarbetet inom gymnasialstadiet, kommer ett medborgarperspektiv att tillämpas, de berörda parterna, (studerande, lärare, personal, föräldrar, näringsliv) involveras bättre i processen. Arbetet för att förbättra samarbetsmöjligheterna och undanröja hindren för samverkan skall gå vidare. Till exempel måste arbetet för att lösa avtalsfrågorna föras i hamn.

Ledningsgruppen för gymnasialstadiet måste i lugn och

ro få kartlägga problem och föreslå tänkbara lösningar. Att reformen ”struktur 07” fallit igenom ger dock landskapsregeringen ytterligare minuspoäng. I den ena stora frågan efter den andra misslyckas den centerledda landskapsregeringen. Det är uppenbart inte en fungerande ledningskultur att fatta beslut i en trång krets, landskapsregeringen, utan tillräcklig förankring i lagting eller hos berörda parter. Samtidigt är det förödande för hela vårt politiska system att stora viktiga frågor med pompa och ståt förs till lagtinget för att falla platt efter en tids behandling i utskott.

I ett parlamentariskt system måste en majoritet ha kontroll på skeendet och se till att åtgärdsförslag är väl underbyggda och har tillräckligt stöd av en majoritet. Alla dessa svängningar kostar för mycket, rent ekonomiskt, men också i form av oro och frustration hos tjänstemän och befolkning.

Vi behöver en ny landskapsregering som har grepp om politiken och som kan föra samhällsutvecklingen vidare. Enda raka i den här situationen är att ge landskapsregeringen en misstroendeförklaring. Tiden tillåter dock inte sådana manövrar eftersom valet är nära förestående. Nu blir det upp till väljarna att avgöra om partierna bakom sittande landskapsregering innehar förtroende.

Liberalerna har definitivt inte förtroende för sittande landskapsregering vars manöverutrymme framstår som synnerligen begränsat och som ända fram till ny landskapsregering bildats kan betraktas som en expeditionsministär.

Liberalerna i agtingsgruppen
Raija-Liisa Eklöv, Roger Eriksson, Viveka Eriksson, Åke Mattsson, Mats Perämaa, Katrin Sjögren, Leo Sjöstrand

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

AHS söker

En klinikchef/överläkare inom öron-, näs- och halssjukdomar

Vid enheten bedrivs såväl öppenvård som dagkirurgi. Tillträde enligt överenskommelse. Kontaktperson: Chefläkare Margareta Bondestam, tfn +358-(0)18-5355. E-post: margareta.bondestam@ahs.ax

En överläkare inom onkologi

Tjänsten är placerad på medicinenheten med självständigt ansvar för onkologiverksamheten. Verksamheten är väl inarbetad med välfungerande arbetsteam. För onkologin är nya lokaler planerade. Tillträde enligt överenskommelse. Kontaktperson klinikchef Tommy Holmström, tfn +358-(0)18-5355. E-post: tommy.holmstrom@ahs.ax

En bitr. överläkare inom rehabilitering och fysioterapi/fysikalisk medicin

Verksamheten omfattar en veckoavdelning med 12 platser samt öppenvård. Tjänsten är den andra läkartjänsten på enheten. Den nu nybildade tjänsten ger möjlighet att utveckla verksamheten. Uppgifterna kan därför i stor utsträckning skräddarsys. Tillträde från 1 november. Kontaktperson klinikchef Sheila Sundblom, tfn +358-(0)18-5355. E-post: sheila.sundblom@ahs.ax

En bitr. överläkare inom anestesi

Tillträde enligt överenskommelse. Kontaktperson klinikchef Markku Rätty, tfn +358-(0)18-5355. E-post: markku.ratyy@ahs.ax

En bitr. överläkare inom gynekologi och obstetrik

Tillträde i början av 2008. Den gynekologiska verksamheten innefattar öppenvård och slutenvård. Kontaktperson klinikchef Markku Korvela, tfn +358-(0)18-5355. E-post: markku.korvela@ahs.ax

Två bitr. överläkare och en hälsocentralläkare inom primärvården

Tjänsterna omfattar tjänstgöring på läkarmottagningen. För de bitr. läkartjänsterna kan särskilda uppgifter tillkomma såsom handledaransvar för yngre kolleger. Skyldighet att delta i primärvårdens jourverksamhet. För de bitr. läkartjänsterna är lämplig specialistexamen ett krav, för hälsocentralläkartjänsten kan även läkare med enbart läkarlegitimation komma ifråga. Kontaktperson medicinskt ansvarig läkare Per-Arne Kling, tfn +358-(0)18-5355. E-post: per-arne.kling@ahs.ax

För tjänsterna krävs goda kunskaper i svenska. Arbetstiden är 37 tim/vecka inom primärvården för övriga enheter 38,25 tim/vecka. För tjänster inom specialistsjukvården kan deltidstjänstgöring liksom längre vikariat diskuteras. Lunchpaus ingår i arbetstid. Lön enligt avtal. ÅHS hjälper till att ordna bostad.

Välkommen med din ansökan

senast den 21 september

till Ålands hälso- och sjukvård,

PB 1055, AX-22111 Mariehamn, Åland.

www.aland.ax och www.komhem.nu

TV-programmet

lördag 25 augusti

7.35–8.00 SVT24 [4818800]
9.00 Bolibompa [86908]
9.01 Meckar-Micke (R) [100068835] **9.15** Katter – en dokusåpa [4629380]
9.30 Så här går det till på Saltkråkan (R) [6293]
10.00 Sagoträdet (R) [34800]
 Barnprogram på teckenspråk med svenskt tal.
10.15–10.30 Bobster: Lilla Melodifestivalen [7313125]
 Del 1 av 6. Tio finalister ska väljas ut.
13.00–16.45 Direkt: Friidrott: VM [42374583] Direkt från Osaka, Japan och dagens finalpass. Även i SVT HD.
18.30 Kobra intervju (R) [9729]
 Kulturmagasin Även 26/8.
19.00–20.00 Bolibompa [7187]
19.05 Seriestart: Disneydags [760800]
20.00 Reprisstart: Min vän shejken i Stureby (R) [212]
 Svensk dramaserie. Del 1 av 3. 12-årige Ulfs pappa är radioamatör och gör allt för att få tag på ”Shejken”.
20.30 Rapport [98274]
20.45 Sportnytt [8763800]
21.00 Studio Sumo [87748]
 Friidrottsmagasin. VM-extra från Osaka med sammandrag från dagens tävlingar. Reportage, analyser och aktuella gäster.
22.00 Försvarsadvokaterna [84477]
 Dansk dramaserie. Del 13 av 14. Även 29/8.
22.45 Minnenas television [717583]
 Säg inte nej till mig eller förlåt jag trodde det var min show. Tomas von Brömssens första egna show från 1986.
23.55 Rapport [7196293]
0.00 Motorsport: VM i speedway [54442] Från Daugavpils, Lettland.
0.45 Cecil B Demented [5849238]
FILM Amerikansk komedi från 2000. Honey Whitlock är en amerikanska filmstjärna som med sina divalater är högst på alla producenters lista. I rollerna: Stephen Dorff, Melanie Griffith.
2.10 Sändningar från SVT24 [6952336]
3.55 Direkt: Friidrott: VM i Osaka [91997336] Från Osaka, Japan.
6.45–8.00 SVT24 [8413978]

7.35 Friidrott: VM [8121699]
 Från Osaka, Japan.
9.15–13.00 Friidrott: VM (R) [13335800]
 Från Osaka, Japan. Från nattens sändningar.
14.10 Fiskare och fångstman (R) [4387477]
14.45 Perspektiv (R) [8028854]
15.05 Bästa formen (R) [1418903]
15.35 Söderläge (R) [1439496]
16.05 Örter – naturens eget apotek (R) [6222729]
16.25 Cityfolk (R) [7519187]
16.55 Travriket (R) [2421979]
17.55 Vetenskap film (R) [6703767]
18.55 Helgmålsringning [2378274]
19.00 Aktuellt [92564]
19.15 Landet runt [865854]
20.00 Livet som stjärna [41854]
 Kanandensisk ungdomsserie. Del 2 av 13.
20.25 Wallace & Gromit: Magnifika mackapärer (R) [9446496]
20.30 Notes from the underbelly [76564] Amerikansk komediserie från 2007. Del 5 av 13. Julie får värkar och åker till sjukhus för att föda.
20.50 Rackan Rex [4652699]
 Animerad komediserie. Del 5 av 13. Bob försöker allt för att få ner vikten.
21.00 Drömprinsen [27019]
 Brittisk dramaserie. Del 2 av 8. Cassidy är ung, blond, fattig och framåt och möter hårt motstånd när hon gör sitt intåg i Cheshires nyrika societet.
21.45 En politiskt korrekt semester (R) [8766496] Spansk kortfilm från 2006. Av David Planell.
22.00 Aktuellt [96903]
22.15 Puls på Sverige: Pleasure [9400309] Svensk pjäs från 2006. Ämnet är sexhandel, skoningslöst och inträngande skildrad genom fyra män, med varsin historia. Inspelat i Tornrummet på Dramaten.
23.15 Barry Lyndon [81016816]
FILM Brittiskt drama från 1975. I rollerna: Ryan O’Neal, Marisa Berenson.
2.25–3.25 Sopranos [4816713]

7.30 Lilla huset på prärien [696477]
8.30 The Winx Club [339545]
9.00 Sabrina [330274]
9.30 Simpsons [333361]
10.00 Simpsons [334090]
10.30 Ett geni i familjen [1178309]
10.55 Ett geni i familjen [9212496]
11.25 Scrubs [6632372]
11.55 Scrubs [1443854]
12.25 All of us [555106]
12.55 All of us [921125]
13.25 Memento [5597545]
13.50 En underbar dag [4527564]
FILM Amerikansk komedi från 1996. I rollerna: Michelle Pfeiffer, George Clooney, Mae Whitman.
15.35 Fab 5 [8571854]
16.25 Related [8572583]
17.15 Rachael Ray [121583]
18.10 My boys [7399564]
18.35 The class [4578293]
19.00 Dokument 3: Jag ångrar mitt barn [975361]
 Brittisk dokumentär från 2005.
20.00 Extreme home makeover (R) [971545] Amerikansk inredningsserie från 2006. Del 20 av 22.
21.00 Navy CIS [526019]
22.00 Big daddy [892274]
FILM Amerikansk komedi från 1999. Sonny Koufax har tillbringat största delen av sitt liv med att undvika allt ansvar. Men när hans flickvän lämnar honom måste Sonny försöka bevisa att han är redo att bli vuxen. Då adopterar han femårige Julian. I rollerna: Adam Sandler, Joey Lauren Adams.
23.45 Hotel Babylon [2586651]
 Brittisk dramaserie från 2007.
0.45 Ögonblicket före tystnaden **FILM** [90884305] Amerikansk thriller från 1999. Steve Everett är en hårdkokt journalist som nyligen flyttat till västkusten efter det att han blivit avskedad. I rollerna: Clint Eastwood, James Woods, Denis Leary.
3.10 Rescue me [1172084]
4.05 Ghosts of Mars [2196336]
FILM Amerikansk science fiction från 2001. I rollerna: Natasha Henstridge, Ice Cube, Pam Grier.
5.45–6.40 The real 4400 (R) [2570323]

6.30 Elias – den lilla räddningsbåten (R) [4166477]
6.40 Elias – den lilla räddningsbåten (R) [6319212]
6.50–9.59 Barnprogram [76723485]
9.59–12.30 Nyhetsmorgon lördag [444872545]
13.30 Licence to grill (R) [791361]
14.00 CBS 60 minutes [109690]
 Amerikanskt nyhetsmagasin från 2007. Även 26/08.
15.00 Tipslördag [70536816]
17.00–18.55 Direkt: Fotboll: Elfsborg–Helsingborg [7295125]
20.00 Nyheterna och vädret [267729]
20.30 Veterinärerna (R) [186800]
 Svensk djurserie från 2005. Del 12 av 12..
21.00 Sommarkrysset – med Lottodragningen [3633458]
 På scen: Moneybrother, Europe och Peter Jöback.
22.15 Rebus [4939564]
 Brittisk kriminalserie från 2005. Del 4 av 6. Rebus undersöker en skottlossning som skett på en skola där två elever och en lärare dött. Bevisen pekar på att det är en av de döda som låg bakom beskjutning. Men Rebus misstänker att det är någon annan som ligger bakom dådet.
23.00 Nyheterna och vädret [965564]
23.15 Rebus, forts [664854]
23.55 Lost souls [7395380]
FILM Amerikansk rysare från 2000. En liten grupp katoliker tror att Satan ska komma till jorden. Anteckningar från en mentalpatient leder dem till Peter Kelson, en författare som studerar seriemördare. De tror att det är i Peters kropp djävulen planerar att inkarnera sig. I rollerna: Winona Ryder, Ben Chaplin.
1.50 Strictly Sinatra [78548336]
FILM Brittiskt drama från 2000. Toni Cocozza är en klubbångare som är besatt av Frank Sinatra. I rollerna: Ian Hart, Kelly Macdonald, Brian Cox.
3.35 Par i brott [6318084]
4.25 Par i brott [3204152]
5.10 Lättlagat (R) [7790959]
5.35 Lättlagat (R) [7669161]
6.05–6.30 Djurens ö (R) [8222881]

17.05 TV-nytt
17.15 Stilbyrå: Empire & Biedermeier (R)
17.45 Analoga backspegeln. Del 4 av 5. Färggranna frontfigurer. Tävlande: Kaj Grundström, Aagot Jung, Kaj Kunas, Tom Nylund. Programledare: Thomas Lundin.
18.15 TV-nytt
18.25 Sportnytt
18.30 Zon5: Paffabriken
19.00 Matador (R).
19.50 Huset: Rödmylla. Gamla byggnadstraditioner och snart glömda hantverk.
20.00 TV-nytt
20.10 Sportnytt
20.20 Bills mat (R). Matlagningsserie. Del 6 av 7. Gemensamma stunder. Vad behövs för en romantisk måltid? Bill trollar fram en härlig meny för att fira sin bröllopsdag. Repris från 23/8.
20.45 Norge runt. Mongoliska mattor. Alattioflickorna lär ut gammal mongolisk mattvävningsteknik.
20.50 Filmtid. Presenterar åsikter om budskapet bakom bilderna.
21.15–23.15 Iguanans natt **FILM** Amerikansk dramathriller från 1964. Då T. Lawrence Shannon blir avsatt från sin tjänst som präst bestämmer han sig för att resa till Mexico för att söka sitt öde och få tillbaka sin mentala hälsa. Han blir reseledare för en buss full med ungmör och tonårsnymfen Charlotte Goodall, vars förkläde den oflexibla Judith Fellowes är. Då Miss Fellowes, som är avundsjuk på den uppmärksamhet Charlotte får av prästen, upptäcker Charlotte i hans rum hotar hon med att få honom sparkad. Det som börjar som en lugn bussresa slutar i en vild färd genom den mexikanska djungeln till ett avskilt hotell, som ägs av en gammal vän till Shannon. Där blir han så småningom kär i en annan gäst, den förnäma Hannah Jelkes. I rollerna: Richard Burton, Deborah Kerr, Ava Gardner, Sue Lyon och Skip Ward. Regi: John Huston. (The night of the Iguana)

8.00 Tv-nyheter [60944]
8.05 På gården är det stilla [3138922]
9.05 Avlägsna stränder (R) [3453670]
9.55 Mundo: Kristallnatten [1848903]
10.00 Tv-nyheter [72038]
10.05 Tiotusen kyssar [3022767]
11.00 Tv-nyheter [37941]
11.05 A-zoom [9394309]
11.35 Antagligen för nöjes skull [9550632] Hundra syltburkar.
12.00 Damerna på Vallø [2854]
12.30 Danska underverk – sjölandskap [1583]
13.00 Avdelning 10 [29583]
13.35 Hello, Elisabeth! [7083038]
14.10 Diagnos: Mord [3777309]
15.00 Tv-nyheter [55729]
15.05 Mord och inga visor [8517477]
15.55 Live Earth: Tempen på Amerika [4090670]
16.05 Prisma: Mördarmaneten [7442632]
16.55 Nyheter på teckenspråk [9117477]
17.00 Tv-nyheter [97767]
17.05 FST: TV-nytt [2230651]
17.15 Monk [9733293]
 Monk och de tre pajerna.
18.00 Världens skatter [64854]
 Greenwich.
18.15 Finländsk antikrunda [66854]
 Huvudstaden Oslo i fjordarnas land är Roosas och Wenzels sista mål på resan i Norden. Hurudana antikaffärer finner

de i Oslo?
18.45 Pärlor i världens natur [8484632]
 I Australien.
18.55 Den vida naturen: Svartbjörnens liv [2622699]
 Svartbjörnhonan på Tetonbergen i Wyoming har två ungar och fullt upp med att vakta dem.
19.45 Yorkshiredektiverna (R) [590038] Mannens svaga punkt. Del 2 av 2. Många av släktingarna tycks ha haft skäl att mörda skofabrikören. Natalias berättelse tyder på att hämnd är motivet. Dalziel misstänker att beaktannandet var lögn.
20.30 Tv-nyheter och väder [16670]
20.45 Sportrutan [913361]
21.15 De makthavande [4769941]
21.30 Nyhetsläckan [903]
22.00 Förbjuden lek [2917800]
 Brittiskt drama. Del 1 av 3. Nick besöker en studiekompis överklasshem och en ny värld öppnas.
23.00 Girl in the Café [] **FILM** Brittisk tv-film från 2005. En politiker träffar en dam på ett kafé. Efter en kort bekantskap bjuder han henne med sig på en affärsresa. I rollerna: Bill Nighy, Kelly Macdonald.
0.30 Euronews [4081046]
0.40–4.00 Nyhetsfönster [46369626]

7.15 Mikämikä-frågesport [1257038]
8.30 Lilla tvåans morgon [2461534]
8.31 Fimble: Spegeln [106861390]
8.51 Greta Gris: Födelsedagsfest [101140941]
9.00 Galaxen i kretslopp [47800]
9.01 Dr Dogg: Jappe o Nappe [100039835]
9.20 Det förtrollade trädet: Bokslukarna [7791816]
9.50 Sketch! [1528903]
10.00 Den stora bubblan [97835]
10.25 Regionala nyheter [22766941]
11.45 Spelnytt [7126485]
12.15 VM i friidrott [90142903]
16.40 V75-travet [5826835]
17.10 Fatta micken [737212]
18.00 Tv-nyheter [24748]
18.10 Sportrutan [2385564]
18.15 Vagnen [34767]
18.45 Med dans i hjärtat – Aira Samulin [130545]
19.00 Petteri på villövägar [3651]
19.30 Eurovision Dance Contest 2007 inhemskt kval [7896212] Jaana Pelkonen och Simo Frangén är programledare för Eurovision Dance Contest. Tittarna röstar fram segrarna i danstävlingen. Jury i studion: Sirpa Suutari-Jääskö, Aira Samulin, Marco Bjurström och Alpo Suhonen.
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [6488361]
22.05 Flodpolisen på Donau [2925380]
22.50 Chasing Sleep [1030187]
FILM Amerikansk thriller från 2000. Thriller om en universitetsprofessor, vars hustru på ett mystiskt sätt försvinner. I rollerna: Jeff Daniels, Emily Bergl. Regi: Michael Walker.
0.30 Vagnen [8975256]
 Seriekonstnären Kaisa Leka och plastikkirurg Heikki Kupi. F
1.00 Mikämikä-frågesport [1406775]
1.50–6.45 VM i friidrott [68854249]
 Herrarnas gång (20 km), sjukamp samt bl.a. herrarnas 3000 m hinder, försöksheat.

6.25 Den Rätta [12802038]
8.00 Köpkanalen [961293]
9.00 Pokémon [839800]
9.25 Skräckskolan [6997903]
9.50 Ninjasköldpaddorna [9943380]
10.15 Nalle Puhs nya äventyr [3488187]
10.45 Disneys klassiker [3201854]
11.00 Transformers Cybertron [382922] Hoppet.
11.25 Köpkanalen [3280361]
11.40 Beach Volley [4985944]
13.00 EM i rallycross [730039]
13.30 Formel 1-studio [296767]
13.50 Motor Forum: Drag Racing [333800]
14.20 Tilt.tv [544361]
14.50 Dolda liv [565854]
15.20 Dolda liv [7505564]
15.50 Lauantain perheleffa: Tie El Doradoon [8764813]
17.30 Simpsons [441854]
18.00 Formel 1: Tidsträning [778545]
19.00 Sjuans nyheter [998767]
19.10 Resultatrutan [9188019]
19.15 Underhållningens 50 i topp [3253038]
20.00 Forces of Nature [808979]
FILM Amerikansk komedi från 1999. I rollerna: Ben Affleck, Sandra Bullock, Maura Tierney. Regi: Bronwen Hughes.
22.00 Tians nyheter [336903]
22.10 Resultatrutan [8199800]
22.24 Keno [408422458]
22.25 Frantic [7150800]
FILM Amerikansk-fransk thriller från 1987. I rollerna: Harrison Ford. Regi: Roman Polanski.
1.05 Formel 1: Tidsträning [3237404]
1.05 Kris [9972268] Amerikansk dramaserie. Om Wyatt Cole (Tom Everett Scott), som har lämnat läkarstudierna och jobbar som ambulansförare.
2.05 Vinstpotten Late Night [5229125]
3.05–6.25 Den Rätta [50239336]

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ
9.00 Kulturen. Repris av måndagens, tisdagens och onsdagens Kulturen. **9.45** Musik. **10.00** Spisa med radion. Programledare Kjell Brändström. Från onsdagen. **11.00** Musik. **13.00** Veckans gäst. Programledare Tom Wiklund. Från fredagen. **14.00** Reportage. Programledare Heidi Grandell Från måndagen. **15.00** På vift. Programledare Kjell Brändström. Från tisdagen. **16.00** Jazz med Wallers. Programledare Ann-Christin och Kurt Waller. Även 1/9. **17.00–19.00** Musik. **5.30** Musik.

TV ÅLAND INFOKANALEN

Forssens sexa
 Den gemytliga kocken är här igen. Nu med Lätt till fest a la Forss nummer 6. Senare på kvällen
När Snuffe blev glad.
 I TV Åland får du veta varför. Dessutom lite salta fläktar.

Nyankortsvinnare:
Guy Sjöblom Hammarland
Vinner en Sverigelott. Vinsten skickas på posten.

debatt

” Vi inom bilsporten önskar att flera organisationer och arrangörer tog sitt miljöansvar på liknande sätt som bilsporten gör.
LARS EDVALL, ORDFÖRANDE I MILJÖKOMMITTÉN SVENSKA BILSPORTFÖRBUNDET

Bättre akutvård för barn

■**Det är dags** för oss politiker att infria några av intentionerna i psykiatriplanen för psykiatriska enheten inom ÅHS från år 2000. Då tänker jag närmast på akut slutenvård för psykiskt sjuka barn- och ungdomar.

På Åland klarar vi inte att erbjuda dessa barn och deras föräldrar en sådan vård idag fastän lagen om mentalvård också är i kraft på Åland, utan man är hänvisad till att få den ordnad i riket.

Om det inte finns någon akut plats ledig på en svenskspråkig psykiatrisk enhet så är man som förälder tvungen att acceptera att ens barn får akut vård på en finskspråkig enhet, vilket torde strida mot all samlad kunskap om psykiatrisk vård och om att den bör ske på ett språk som barnet förstår.

När det gäller föräldrarnas situation blir den mer komplicerad då vård sker på finska då viktig information som borde förmedlas mellan vårdgivarna och vårdtagarna kan bli föremål för missförstånd eller helt gå förbi på grund av språkproblem. Att delta i sitt barns slutenvård i riket blir också mer komplicerat av det långa avståndet eftersom mycket av tiden för att få träffa sitt barn går åt till resor.

Enkla saker som några timmars permission eller dagspermission från akutavdelningen blir svåra att genomföra med sitt barn om man själv som förälder från Åland inte bor eller finns på plats. Här kan man dock säga att Ålands barnfonds lägenhet i Åbo utgör en viktig

Vårdfrågor. Henrik Lagerberg tycker att det är dags för politikerna att infria några av intentionerna i psykiatriplanen för psykiatriska enheten inom ÅHS från år 2000. Främst syftar han då på den akuta slutenvården för psykiskt sjuka barn- och ungdomar. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

bastiljon för att som förälder kunna bo och delta i sitt barns vård.

Om inte denna möjlighet skulle finnas så skulle man som förälder få bo på hotell vilket avsevärt skulle fördyra boendet och göra det ekonomiskt mycket svårare att vara med under ovanstående permissioner.

Svårare är det dock att delta

i sitt barns vård under perioder när man som förälder arbetar och inte har semester eller har annan ledighet att ta till. Då går det inte heller att genomföra några kortare permissioner. Det finns heller inte någon back-up på Åland under till exempel en långpermission om det krisar ihop utan då är det bara att sätta sig som förälder på färjan till Åbo med sitt barn

och hoppas på det bästa. När det gäller eftervården till exempel efter en psykos så finns det också ett akut behov av ett gruppboende för barn och ungdomar med särskilda behov (psykoser, Asperger, svåra familjeförhållanden, ADHD) på Åland vilket också har efterlysts i psykiatriplanen.

Vårdkedjan för barn med svåra psykiska sjukdomar och

neuropsykiatriska störningar på Åland är ytterst bräcklig och är till stor del beroende av välvilja från riket eller Sverige i brist på egna alternativ. En plats på ett boende för barn med eftervårdsbehov i Svenska landstingets regi idag kostar ca 3500 kr i dygnet vilket borde vara en drivkraft för oss att skapa ett eget system

Henrik Lagerberg

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ ■ Ja tycker att lärarna i KHS eller Jomala kommun ska göra något åt det helvetes rökandet på den skolan!! 20 barn stod i en klunga vid bygglplatsen bredvid mvh **ARG**

■ ■ När tänker mise tömma återvinnings stationen i brändbolstad, sund? **0457**

■ ■ Bra jobbat alla tjejer i Speedos, ÄVI, de gjorde vi bra! **0457**

■ ■ Försöker du fiska röster med att kritisera andra politiker är du ute på djupa vatten. Titta dej i spegeln o kritisera dej själv, Martin Nilsson. **0451**

■ ■ Jaså du tycker att snuten ska sätta upp trafikkameror? Ja dom ja väl int få nån bild så fort som ja kör XD **040**

■ ■ Jag FÖRSÖKER också sparka på alla katter som kommer o skiter på min gård. Eftersom ägarna inte ids skaffa sandlåda ute,anser jag mig ha rätten hålla kräken borta från gården. MVH/**Södrastan**

■ ■ Jag vill bara säga till hela världen att Shandiz INTE är Ålands bästa kebab-hak! Tacka vet jag Ali's, han kan han... **-DJM-**

■ ■ Vad förvånad man blir av att det bara är dom med mycke pengar som har personliga brickor på sina fina fordon! Ännu ett sätt att skylla om orättvisorna i vårt samhälle.. Själv sku jag skämmas med en sån registerplåt! **050**

■ ■ Du gråa Audi som körde om Williams buss i korsningen vid Ingby-backen i fredags vid halv ett, var glad att jag inte han se ditt reg ! H. **Grön Citroen.**

■ ■ Har manne Sunds skola lärt sig att inte lita på väder prognoser nu? Regn idag, fredag?! **0457**

■ ■ Nina! Kan du inte ge ut en bok med dina kåserier.Jag skulle stå först i kön för att få köpa den. Please! **K**

■ ■ Hej fredde från ax studio. Tack för uppdateringen! Jag är ett jan bonde-fan! **Snoltey@urkraft**

■ ■ Är det någon som hittat en mörkblå Lewis jeansjacka som blev bortslarvad lör 18.8? Om du hittat den,ring 0405720757. **Tack!**

■ ■ Utmärkt Nyan för rubriken i Britt Lundbergs insändare i torsdagens tidningar. Båtskären nämndes klart och rejält! De s.k.

”Vindkraftsmotståndarna” är inte helt ute i blåsten. Gamlan låter viktiga nyheter som EUs krav på att klassa Båtskärsarkipelagen som ett SSO område, särskilt skyddsvårt område, gömmas i marginalen! Mycket ojust, indeed! **0457**

■ ■ Du bruden som kör omkring i en gnisslande honda, byt bil! Men du är fin! Singel? Kram: grabben som höll för öronen :) **040**

■ ■ Du, ärthjärna, som var in och vände med din traktor på min gård torsdag kväll, kom och baxa undan stubben du lämnade på min infart! Ta då med 25 m. 3-pulgummikabel istf den du körde av. **Ebbe Fallström, Nyhem, Hellestorp**

■ ■ Intressant med dessa turister som klagar på höga matpriser här på Åland och tar med ”egen” mat och hotar med att ej komma tillbaka! Tänk då på dom fattiga (13% är nog lågt räknat) som är tvugna att handla till dessa överpriser året om! **050**

■ ■ Så klart att många kommer till Finströms kommunalkansli med så vacker kanslist (= **050**

■ ■ Jäklar vad datorer blivit långsamma nuförtiden, bara 1,6 Mhz processor i en burk för 200€ **040**

■ ■ Nu kan man andas ut ett

tag när struktur-07 är över. Hop-pas nästa blir struktur-10 ”nöjd förälder” **040**

■ ■ Den som tycker det skulle vara bra om Struktur -07 begravdes vet inte vad den pratar om. Att lusse vill vara lite fin i kanten och inte beblanda sig med yrkesutbildningar av egennyttiga skäl är förståeligt. Men om det är acceptabelt är en annan sak. Blod blir friskare när det får flyta över gränserna och håller man näsan i vädret brukar det förr eller senare regna in. Samar-bete och utbyte gagnar alla – i längden. **F.d. elev i lusse**

■ ■ Varför har inte fritidsnämnden i Eckerö sett till att anställa en ny fritidsledare till kommunen, även fast ni har haft hela sommaren på er? Skolorna har börjat och semestrar tar slut! **skriande behov**

■ ■ Måste bara fråga en sak till alla idioter till mopedister som kör 2 cm ifrån bakluckan.. vad hade ni tänkt göra om bilen måste tvär bromsa? inte direkt att ni har så mycket betänketid.. h\ **min bil är vit, klär inte i rött.**

■ ■ Är starkt kritisk till kommun-direktör harry janssons uttalande om kvalitén på dag hemmen i Jomala och att personalen där skulle vara de mest engagerade på hela åland. Det finns oerhört kvalitativa daghem över hela åland och

personal arbetar ständigt på att förbättra den genom fort bildning, planerings dagar, utvärdering och handledning, bl.a. 3 barns mor med lång erfarenhet av olika förskolor. **0457**

■ ■ Varför skulle man inte betala för förskolan? Att anställa en förskollärare privat torde vara mycket dyrare än barn omsorgs avgiften. Men förskolan är ju inte obligatorisk, så valet är fritt. Sign **för såväl skatter som avgift med tanke på vad man får för pengarna :-)**

■ ■ Sommarstäderskan på SoS 3 är hetast på hela Åland! Singel? H. **En hemlig beundrare.**

■ ■ Vpt 3 är lätt sötast på yrkes! / **sos 3**

Bilsporten tar sitt miljöansvar

■**Ang insändare** ”Bilsport inte miljövänlig”

Staffan Carlsson anklagar Svenska Bilsportförbundet för att ljuga. En oerhört allvarlig anklagelse, som dessbättre är felaktig.

Vi har aldrig sagt att svenska motorsportfordon till största delen drivs med bioenergi. Däremot har vi sagt att i flera olika klasser finns en majoritet av fordon som drivs med E85.

Vi har heller aldrig sagt att samtliga fordon är utrustade med katalysator. Däremot har vi sagt att år 2008 är kravet att alla bilsportklasser ska ha katalysator, där så är tekniskt möjligt.

Bland annat för den bil en som Staffan Carlsson nämner, Camaro, har vi bekymmer att införa katalysator. Där pågår prov med ny typ av bränsle, som vid laboratorieprov givit väsentligt lägre avgasutsläpp. Proven är inte färdiga, men vi hoppas att det ska bli klart till nästa säsong.

Bilsporten har under alla tider varit med och utvecklat fordon och bränslen, så gör vi även nu, till gagn för all motorfordonstrafik.

Svenska Bilsportförbundet har beslutat på att all bilsport, tävlingar, klubbbar och banor, ska vara miljöcertifierade enligt Riksidrottsförbundets föreskrifter senast år 2009. Det innebär att drygt ett tusen certifieringar ska göras varje år framöver. Och certifieringen innehåller betydligt mer än bara sortering och omhändertagande av sopor.

Vi inom bilsporten önskar att flera organisationer och arrangörer tog sitt miljöansvar på liknande sätt som bilsporten gör. Det må gälla andra idrotter, musikgalor, spelmansstämor eller andra typer av evenemang med många deltagare eller åskåda re.

Lars Edvall
Ordförande
Miljökommittén
Svenska Bilsportförbundet

Tack Paf!

■ Ålands Natur och Miljö vill tacka Paf för att Poker-Run inte denna sommar hört till prioriterade satsningar utan att man istället gått in för beachvolley-evenemanget. Det gav livskvalitet åt många fler!

Satsa gärna nästa sommar på fler liknande evenemang där vi kan njuta av nöjet med gott samvete inom ramen för Hållbar Utveckling.

Ålands Natur och Miljö

NYANS ROS

...till alla föräldrar och övriga funktionärer som hjälpte till under Mästarcupen och gjorde arrangemanget lyckat. IFK Mariehamns ishockey styrelse rosar

” Den som inte tror på under är ingen realist.

DAVID BEN GURION CITERAD AV GUNNEVI STYRSTRÖM I KYRKPRESSEN.

I hemknuten Maj-Len Lindholm

I år e´ de´ slage...

I fjol va´ de´ slage´, men i år blir det inga alls... Så brukar det låta när någon vill göra litet narr av bönder. Vi som håller på med jordbruk och gamla kor är ju på nåt sätt kända för att alltid klaga.

Hur nu det kan komma sig.

Jag menar, att bruka sina fåders jord har sedan urminnes tider varit en livsstil och i den ingår klagandet bara som en liten, liten krydda i tillvaron.

Visst sjutton må man väl få klaga om det spöregnar när höet ligger kruttorrt på åkern, eller när potatisen följer med regnvattnet ner i utfallsdikena, när skördetröskan brinner upp mitt i tröskningen eller när bästa mjölkkon lägger sig ner och dör. Va?

Men vet ni vad, i sommar har jag inte hört någon bonde klaga. Inte egentligen. I våras förstås, när skyfallen förstörde många grödor i Eckerö och Hammarland, då fanns det skäl att klaga, men sedan dess har det varit lugnt. Det har varit en bra sommar så här långt för oss på bonnlandet.

Riktigt glad får man ändå aldrig vara, för att återgå till klagandet. Den här veckan har man i massmedierna igen talat om hur rysligt vi bönder skitar ner Östersjön. Nu är vi värst igen.

Det görs hur många utredningar som helst, med olika uppdragsgivare och olika syften, en vanlig mänska kan aldrig veta vad man ska tro eller inte tro på. Ibland är fiskodlingarna värst, ibland jordbruket, ibland biltrafiken, flyget, industrierna och så vidare.

Ett år i alla fall säkert, vi hjälper till allihop. Vårt sätt att leva är sådant.

Jag läste någonstans en jämförelse att en tysk jordbrukare på ett år smutsade ner lika mycket som ett enda flyg till Kalifornien gjorde. Tänkvärt eller hur?

Det är inte särskilt roligt att tillhöra en yrkesgrupp som så ofta som bönderna pekas ut som miljöbovar. När vi faktiskt anstränger oss. Vi har inte heller råd att förstöra vår miljö! Rent bokstavligt har vi inte råd. Konstgödsel och sprutmedel är alldeles för dyra för att vi ska ha råd att slösa med dem.

Men jag måste medge att jag skäms litet för tistelbestånden som så tydligt frodats i vårt obesprutade, ogödslade, ekologiska havrefält denna sommar. Det är så och ofta värre vissa ekologiska åkrar kan se ut. Det tar tid att få växtföljden i balans efter övergång till ekologisk odling, helt lyckas man kanske aldrig.

Och jag hatar tistlar.

En livsstil har det varit att bruka jorden och mjölka korna. Men den tiden är förbi, nu är man företagare på gott och ont. Som alla andra.

Sedan är det det där med att ”den enes död är den andres bröd”. Ganska tydligt blir det i år när spannmålsskörden blir bra i våra trakter och lagren i stora världen är nästan tomma efter fjolårets missväxt. Världsmarknadspriserna är rekordhöga och gynnar varje liten spannmålsodlare här på koben också.

Men matpriserna blir högre och då klagar konsumenterna i stället. Så hur man än vänder sig har man rumpan bak.

I år e´ de´ slage´, men hur det blir nästa år...

ledare

Ulf Weman
Epost: ulf.weman@nyan.ax
Telefon: 528 442

Samarbete med Svenskfinland kan stärka svenskan på Åland

Inga monster. En högre åländsk profil i finlandssvenska sammanhang kan bidra till att stärka svenska språket också på Åland. Att se finlandssvenskar-na, här i egenskap av ambassadör Ole Norrback, som hukare inför det finska ”monstret”, är ett ofrukttsamt förhållningssätt. Foto: DAVID LINDSTRÖM

Språkfrågan är en av de allra viktigaste sakerna som det nya lagtinget och landskapsregeringen måste ta itu med efter valet i höst. Och då handlar det inte om självständighet eller inte, utan snarare om ett ökat samarbete med Svenskfinland, trots att det är ett surt äpple att bita i för en del åländska politiker.

Ska det byggas luftslott och dagdrömmas, eller skall man kavla upp ärmarna och se pragmatiskt på språkfrågan i höstens valdebatt? Det är nog en sak som väljarna vill ha klara besked om inför lagtingsvalet i oktober.

De senaste 12 åren har inneburit en smygande omvälvning av det åländska samhället och en utmaning för vårt självstyrelsesystem. Det handlar inte bara om medlemskapet i Europeiska unionen och det tapp av beslutanderätt som det inneburit för självstyrelsen. Det är en nog så viktig fråga, men vad innebär det för det åländska samhället att bara 22 procent av våra ungdomar studerar vidare i Finland efter gymnasialstadiet? 74 procent studerar vidare i Sverige och 4 procent i andra länder (2006).

12 år tidigare, 1994, var fördelningen Finland-Sverige 50-50.

Tappad kompetens i det finska språket är ju en uppenbar konsekvens av det ovan nämnda. En kompetens som måste hämtas österifrån och som också innebär att de åländska ungdomar som studerat i Sverige och inte förkovrat sin finska, får det svårt att komma ifråga när det gäller jobb hemma på Åland inom näringsliv och förvaltning. Att svenska språket blir allt mer undanträngt i Finland gör problemet ännu större.

Tack och lov finns det kompetenta finlandssvenskar, och finskspråkiga som lärt sig svenska, som hittills kunnat fylla upp vakanserna. Det handlar bland annat om jobb inom den växande it-branschen på Åland.

Men inte känns det riktigt bra att åländska ungdomar tappar möjligheter att återkomma till hembygden.

Hur skall man angripa problemet? Ett självständigt Åland är lösningen hävdar partiet Ålands framtid. Tyvärr är det en lösning som hör till kategorin dagdrömmar. För det första lär knappast behovet av kunskaper i finska minska inom näringslivet med ett självständigt Åland, för det andra är frågan så i det blå att den snarast borde avföras från debattordningen.

Om det över huvud taget alls är önskvärt, är Ålands självständighet en helt orealistisk strävan. Finland, och övriga länder som vi är beroende av, kommer aldrig att gå med på en sådan sak. Låt oss prata om annat!

En dellösning till språkfrågan är däremot ett ökat samarbete med det som vi kallar Svenskfinland, finlandssvenska institutioner, politiker och föreningar, med flera.

Hittills har den åländska attityden mot Svenskfinland närmast varit en rädsla att räknas till finlandssvenskarna, ”vi har ett eget självstyrt örike och är enspråkigt svenska”.

Ett ökat samarbete, och då i detta sammanhang som gäller svenskans ställning i Finland som helhet, behöver inte alls tära på vår identitet och enspråkighet. Tvärtom.

Istället för en många gånger föraktfull attityd mot finlandssvenskarna som ”hukare”, borde vi bidra med vår svenskspråkighet och vår kultur för att stärka svenskan i riket. Ålands skall oförväget kunna ”lägga sig i” språkfrågan i riket.

Svenskfinland å andra sidan, har inte helt obetydliga resurser att ställa till vårt förfogande, när vi hävdar rätten att använda oss av svenskan i kontakterna med riket.

En åländsk profilhöjning i riket skulle stärka vår image och skapa mer respekt både på finlandssvenskt som finskt håll. Vilket parti vågar ta den utmaningen i höstens valdebatt?

ULF WEMAN
ulf.weman@nyan.ax

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

o

Nya Åland

★★★★

Grundad 1981.

Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.

Medlem av Tidningarnas förbund.

Kontrollerad upplaga 2006: 7.279 ex.

FÖRLÄGGARE

Nya Ålands Tidningsaktiebolag

ADRESS

Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER

Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)

Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax

Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonssavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449

DISTRIBUTION

Vid utebliven tidning: Posten: vard kl 6.30-14, tfn 636 752, lörd kl 11-12, tfn 0400 229 927.
Nya Åland: vard kl 8.30-16.15, tfn 23 444.

REDAKTIONEN

Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Ansvarig nyhetschef:
Ulf Weman
tfn (018) 528 442
sport@nyan.ax

Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax

Familjeredaktör:
Maj-Len Lindholm
tfn (018) 528 449

Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportredaktör: Malin Tillström
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax

ANNONSAVDELNINGEN

Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax

ADMINISTRATION

VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax

Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.1.2007

Fortlöpande helår..... 164 €
halvår..... 88 €
kvartal 45 €

STOPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färg annonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

